

ANDORRA
RECERCA +
INNOVACIÓ

Observatori de la infància Any 2022

UNICEF

Grup de Sociologia

Octubre, 2022

Sumari

INTRODUCCIÓ.....	3
DADES DEMOGRÀFIQUES.....	5
POBLACIÓ DE 0 A 17 ANYS.....	7
INDICADORS BENESTAR INFANTIL.....	21
1. EDUCACIÓ.....	21
2. SALUT I SEGURETAT	28
3. BENESTAR MATERIAL.....	40
4. ENTORN FAMILIAR I SOCIAL.....	52
5. INFÀNCIA VULNERABLE.....	56
6. OCI I TEMPS LLIURE.....	76
7. BENESTAR SUBJECTIU.....	81

INTRODUCCIÓ

A finals de l'any 2012 es va posar en marxa la recerca i recopilació de dades per elaborar uns indicadors de benestar infantil a Andorra, a iniciativa del Comitè Nacional d'UNICEF i finançat per la Fundació de la Banca Privada, prenent com a referència el Sistema d'Indicadors de Benestar Infantil d'Espanya.¹ Aquesta proposta inicial s'ha anat modificant en informes posteriors, de manera que s'han incorporat nous indicadors mentre que altres s'han eliminat o han canviat.² Les principals dades i indicadors disponibles sobre la situació de la infància a Espanya es poden consultar al portal web *Infancia en Datos*.³

Per calcular aquests indicadors, des del Grup de Sociologia d'Andorra Recerca + Innovació s'han recopilat dades disponibles sobre la població infantil d'Andorra provinents de diverses fonts (dades d'organismes oficials, estadístiques de població, estadístiques d'educació, enquestes, etc.) o a partir d'estudis propis. En els casos que no s'han pogut obtenir els indicadors proposats, s'han substituït per altres dades que proporcionen informació sobre el mateix àmbit.

Actualment es disposa d'informació de 56 indicadors de benestar infantil, si bé en alguns casos les dades no s'han pogut actualitzar per manca d'informació recent.

En aquest informe es descriuen i comenten aquests indicadors, que es complementen amb altres dades contextuais de la infància a Andorra per donar una perspectiva més àmplia sobre la seva situació.

Tot i això, la realitat dels infants i adolescents del país no es pot mostrar de manera exhaustiva a partir d'aquestes dades. A part de la impossibilitat de poder analitzar en poques línies la complexitat de la situació de tots els infants que habiten al país i de les limitacions existents en l'anàlisi de qualsevol fenomen social, hi ha la dificultat afegida de la manca d'algunes dades o de la seva actualització.

En tot cas, l'objectiu d'aquest document és intentar entendre alguns elements que condicionen l'estat de la infància al nostre país en relació amb els principals àmbits recollits en la Convenció sobre els Drets de l'Infant,⁴ i també obrir interrogants sobre aspectes que seria molt interessant obtenir més informació.

¹ UNICEF España; Observatorio de la Infancia y la Adolescencia (2010). *Propuesta de un sistema de Indicadores sobre bienestar en España*. UNICEF España.

https://old.unicef.es/sites/www.unicef.es/files/Indicadores_Bienestar_INF.pdf

² UNICEF Espanya. *La infancia en España 2014. El valor social de los niños: hacia un Pacto de Estado por la infancia*.

http://www.unicef.es/sites/www.unicef.es/files/infancia-espana/unicef_informe_la_infancia_en_espana_2014.pdf

³ <https://www.mdsocialesa2030.gob.es/infancia-en-datos/datos-indicadores.htm>

⁴ Convenció sobre els Drets de l'Infant. Aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides en la seva Resolució 44/25, de 20 de Novembre de 1989

https://old.unicef.es/sites/www.unicef.es/files/recursos/CDN_CAT_2013_CDN.PDF

Durant aquest any s'han pogut actualitzar 41 indicadors, que es complementen amb altres dades relacionades amb les temàtiques analitzades.

DADES DEMOGRÀFIQUES

Evolució de la població⁵ d'Andorra i del nombre d'assalariats

	Total població	Nombre d'assalariats
2009	73.600	39.702
2010	70.290	38.552
2011	69.772	37.301
2012	69.758	35.777
2013	69.966	35.039
2014	70.570	35.331
2015	71.732	35.928
2016	73.105	36.604
2017	74.794	37.705
2018	76.177	38.848
2019	77.543	39.655
2020	78.015	38.463
2021	79.535	37.683

Font: Departament d'Estadística.

La disminució de la població d'Andorra entre el 2009 i el 2012 (de 73.600 a 69.758 persones) es pot atribuir a diversos factors: les persones que van marxar del país com a conseqüència de la crisi econòmica, la regularització del cens que van dur a terme en aquells anys els comuns en cada parròquia, i la disminució de la natalitat.

Com a conseqüència de la crisi iniciada en anys anteriors, també s'observa una pèrdua de llocs de treball. El nombre d'assalariats va passar de 39.702 l'any 2009 a 35.039 l'any 2013.

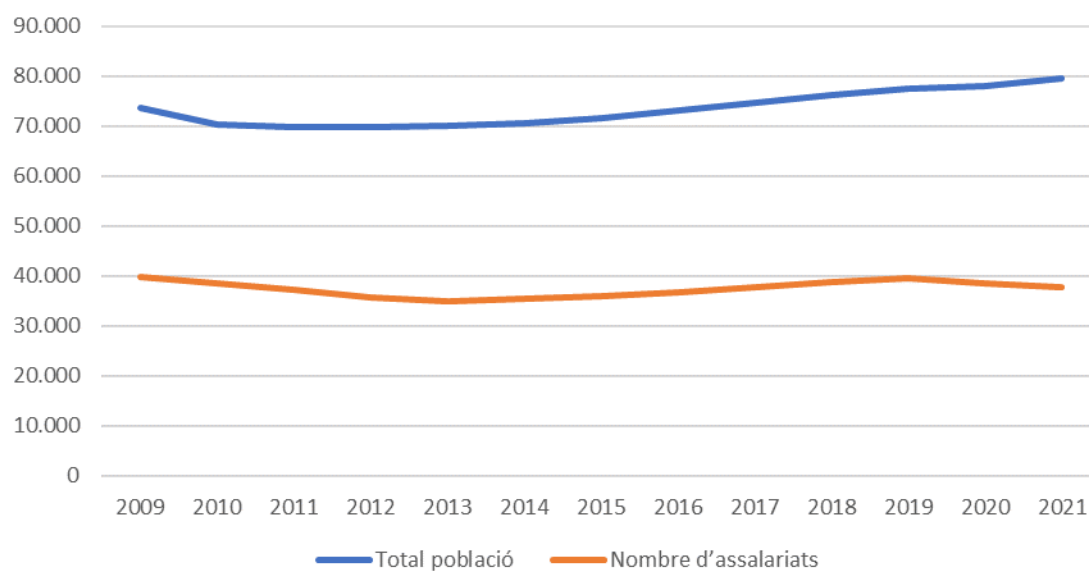
A partir del 2014 va anar augmentant tant la població com el nombre d'assalariats, si bé es produeix un descens del assalariats durant els anys 2020 i 2021, que cal emmarcar en el context de la pandèmia i les limitacions que va comportar en l'activitat econòmica durant aquell període.

⁵ En aquest informe es mostren les dades de la població estimada del Principat d'Andorra, a diferència dels informes anteriors on s'utilitzaven dades de la població registrada. La població estimada correspon a un càlcul que realitza el Departament d'Estadística des de l'any 2009 a partir de població registrada als censos parroquials i l'encreuament amb dades de diferents registres administratius (registre de sol·licitud de permisos d'immigració, registre de passaports de nacionalitat andorrana, registre d'assegurats de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, registre d'escolaritzats en l'ensenyament obligatori, registre de defuncions, registre de persones en recerca d'una feina inscrites al Servei d'Ocupació). Aquest encreuament de fonts administratives s'utilitza per verificar la informació de les persones i detectar les probables baixes o altes que no s'han registrat als censos parroquials.

Departament d'Estadística. *Metodologia de les estimacions de població.*

<https://www.estadistica.ad/serveiestudis/publicacions/Classificacions/Metodologia%20Poblaci%C3%B3.pdf>

Evolució de la població d'Andorra i del nombre d'assalariats

Font: Departament d'Estadística.

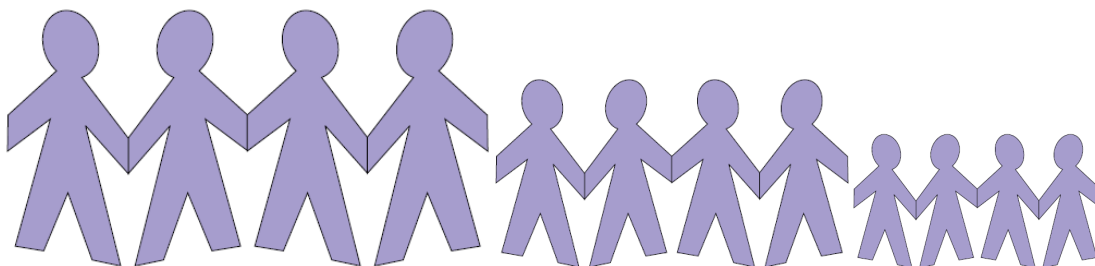
POBLACIÓ DE 0 A 17 ANYS

Evolució de la població d'Andorra de 0 a 17 anys

Edat	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0	600	551	509	521	516	421	397	308	329	316	306
1	693	685	637	590	576	586	522	498	458	430	434
2	744	722	720	678	613	600	627	599	566	516	496
3	829	774	742	759	720	641	628	665	662	612	549
4	739	852	776	743	762	734	651	649	665	676	631
5	759	740	834	777	765	766	730	669	660	685	685
6	768	758	736	841	782	784	783	740	681	668	697
7	764	770	757	732	861	797	792	790	743	688	689
8	743	755	759	755	749	876	797	815	796	751	706
9	772	740	748	764	761	757	883	809	822	813	768
10	775	767	736	748	777	773	762	886	829	838	824
11	794	778	760	740	758	779	771	770	900	840	860
12	857	791	759	760	757	769	791	785	779	902	847
13	789	861	784	756	757	757	782	796	797	796	905
14	790	784	858	775	764	770	771	790	811	799	798
15	698	787	777	854	789	778	779	774	797	821	811
16	723	693	784	764	850	797	780	802	794	804	820
17	691	712	692	780	774	866	809	800	815	802	813
Total	13.528	13.520	13.368	13.337	13.331	13.251	13.055	12.945	12.904	12.757	12.639

Font: Departament d'Estadística.

La població d'Andorra menor d'edat ha anat disminuint en els darrers anys, i ha passat de 13.528 l'any 2011 a 12.639 el 2021.

Població d'Andorra de 0 a 17 anys (2011 i 2021)

Edat	Població 2011	Població 2021	Creixement 2011-2021 (%)
0	600	306	-49,0
1	693	434	-37,4
2	744	496	-33,3
3	829	549	-33,8
4	739	631	-14,6
5	759	685	-9,7
6	768	697	-9,2
7	764	689	-9,8
8	743	706	-5,0
9	772	768	-0,5
10	775	824	6,3
11	794	860	8,3
12	857	847	-1,2
13	789	905	14,7
14	790	798	1,0
15	698	811	16,2
16	723	820	13,4
17	691	813	17,7
Total	13.528	12.639	-6,6

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

En conjunt, la població de menys de 18 anys ha disminuït un 6,6% entre el 2011 i el 2021. Els grups de menys edat són els que han experimentat un descens més significatiu durant aquest període, sobretot els menors entre 0 i 3 anys, mentre que la població entre 10 i 17 anys ha augmentat (excepte el grup de 12 anys).

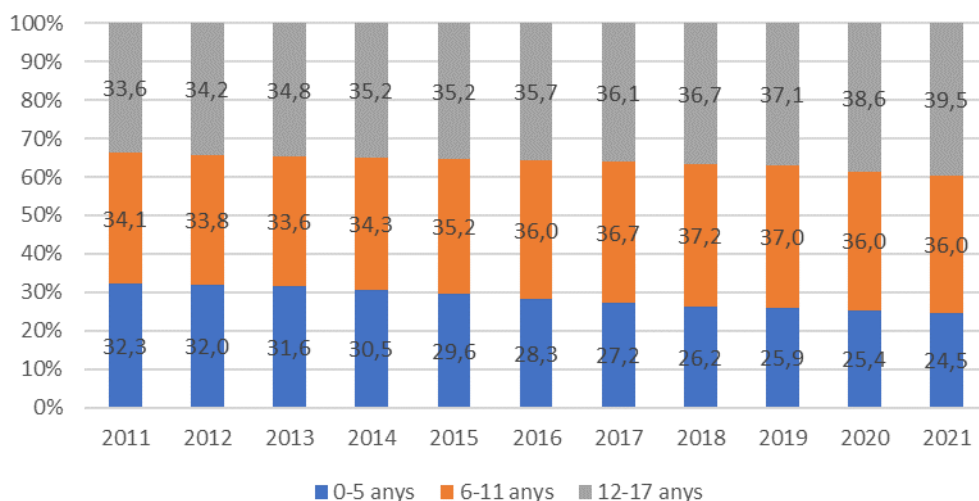
Aquest dada es pot relacionar amb la baixa taxa de fecunditat d'Andorra, que s'explica per diversos factors com l'endarreriment en l'edat de la incorporació al mercat laboral dels joves que incideix en un endarreriment en l'emancipació i en l'edat de formar una família, les transformacions socials derivades dels canvis en la família i els rols de gènere, les dificultats en la conciliació entre l'àmbit laboral i familiar, la manca de polítiques públiques de suport a la família o les perspectives negatives de la conjuntura econòmica.

Evolució de la població d'Andorra de 0 a 17 anys per grups d'edat

	0-5 anys	6-11 anys	12-17 anys	TOTAL
2011	4.364	4.616	4.548	13.528
2012	4.324	4.568	4.628	13.520
2013	4.218	4.496	4.654	13.368
2014	4.068	4.580	4.689	13.337
2015	3.952	4.688	4.691	13.331
2016	3.748	4.766	4.737	13.251
2017	3.555	4.788	4.712	13.055
2018	3.388	4.810	4.747	12.945
2019	3.340	4.771	4.793	12.904
2020	3.235	4.598	4.924	12.757
2021	3.101	4.544	4.994	12.639

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

% població 0-17 anys per grups d'edat

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

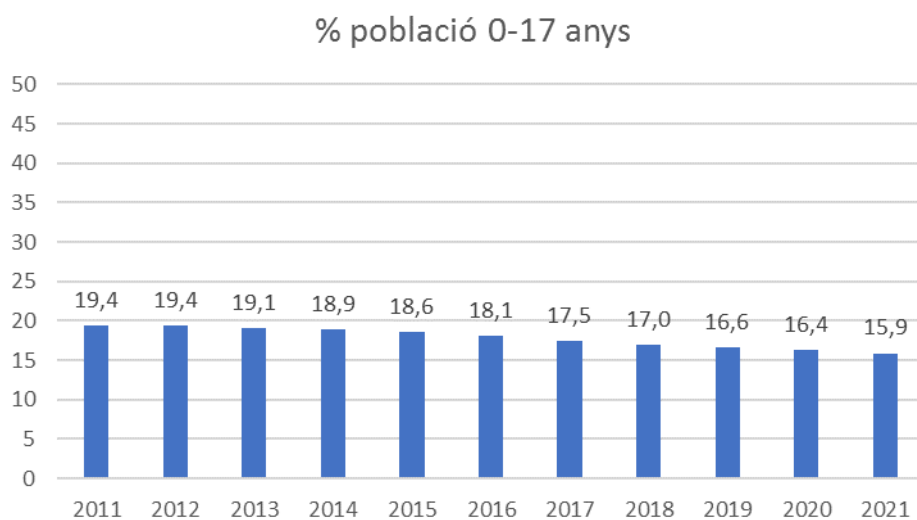
El grup de 0 a 5 anys ha disminuït de manera continuada en els darrers anys i ha passat de representar un 32,3% del total de població menor d'edat el 2011 a un 24,5% el 2021. La proporció d'infants de 6 a 11 anys va disminuir lleugerament entre el 2011 i el 2013, a partir del 2014 va anar augmentant fins arribar al 37,2% el 2018, i torna a experimentar un descens els darrers anys. El grup de 12 a 17 anys ha augmentat d'un 33,6% el 2011 a un 39,5% el 2021.

És important observar l'evolució del pes dels diferents grups d'edat ja que té una incidència en les necessitats futures d'aquests col·lectius (en educació, sanitat, etc.) i en la previsió dels recursos per satisfer aquestes demandes.

Evolució de la població d'Andorra de 0 a 17 anys i percentatge sobre el total de població

	0-17 anys	Total població	% població 0-17 anys
2011	13.528	69.772	19,4
2012	13.520	69.758	19,4
2013	13.368	69.966	19,1
2014	13.337	70.570	18,9
2015	13.331	71.732	18,6
2016	13.251	73.105	18,1
2017	13.055	74.794	17,5
2018	12.945	76.177	17,0
2019	12.904	77.543	16,6
2020	12.757	78.015	16,4
2021	12.639	79.535	15,9

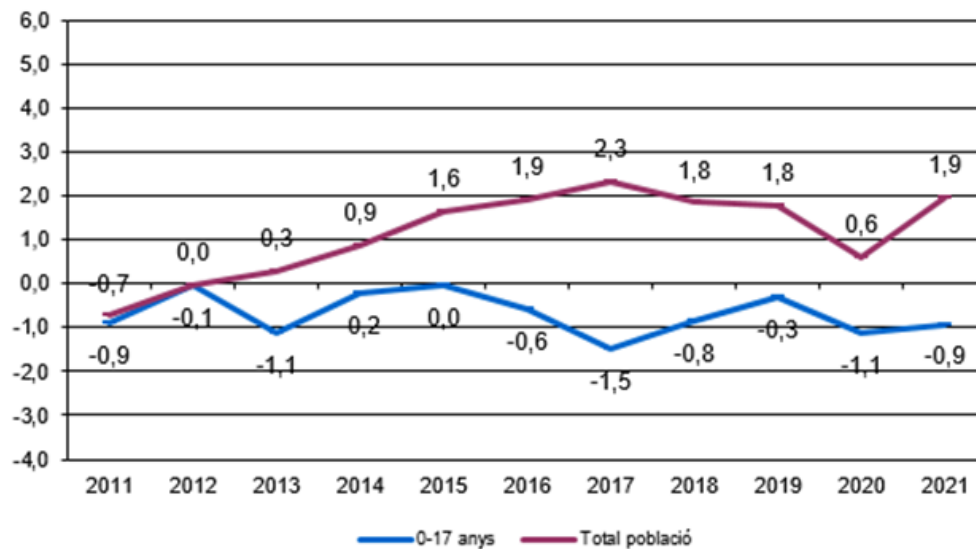
Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

El percentatge de població menor d'edat ha anat disminuint de manera continuada en les darrers anys. Així, mentre que l'any 2011 els menors de 0 a 17 anys representaven el 19,4% del total de la població d'Andorra, l'any 2021 representen el 15,9%.

Taxa de creixement del total de la població d'Andorra i de la població de 0 a 17 anys

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

La taxa de creixement de la població total va ser negativa l'any 2011, entre altres motius per la regularització del cens dels comuns. Posteriorment aquesta taxa ha oscil·lat entre un 1% i un 2%, mentre que la taxa de creixement de la població menor d'edat ha estat negativa en els darrers deu anys.

Percentatge de la població de 0 a 17 anys sobre el total de la població (UE)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
UE-27	18,7	18,6	18,5	18,5	18,4	18,4	18,4	18,3	18,3	18,2	18,2
Bèlgica	20,4	20,4	20,4	20,4	20,3	20,3	20,3	20,3	20,2	20,1	20,1
Bulgària	16,1	16,1	16,2	16,3	16,4	16,6	16,8	16,9	17,0	17,1	17,2
República Txeca	17,6	17,5	17,5	17,6	17,8	18,0	18,2	18,4	18,5	18,7	18,9
Dinamarca	21,8	21,5	21,2	20,9	20,7	20,5	20,3	20,2	20,0	19,9	19,7
Alemanya	16,5	16,4	16,3	16,2	16,1	16,2	16,3	16,4	16,4	16,4	16,5
Estònia	18,4	18,4	18,5	18,5	18,6	18,8	19,0	19,1	19,2	19,3	19,4
Irlanda	25,0	25,2	25,3	25,3	25,3	25,1	25,0	24,8	24,5	24,2	23,9
Grècia	17,6	17,6	17,6	17,6	17,5	17,4	17,4	17,4	17,4	17,3	17,2
Espanya	17,8	17,9	17,9	18,0	18,0	18,0	18,0	17,9	17,8	17,6	17,4
França	22,2	22,2	22,2	22,3	22,2	22,2	22,1	22,0	21,8	21,6	21,4
Croàcia	18,7	18,5	18,4	18,3	18,1	17,8	17,6	17,5	17,3	17,2	17,1
Itàlia	16,9	16,8	16,8	16,7	16,6	16,5	16,4	16,2	16,0	15,8	15,8
Xipre	21,2	20,6	20,2	19,9	20,0	19,9	19,7	19,5	19,3	19,2	19,1
Letònia	17,4	17,2	17,1	17,3	17,6	17,9	18,3	18,5	18,7	18,8	18,9
Lituània	18,8	18,5	18,3	18,1	18,0	17,9	17,9	17,9	17,9	17,9	17,8
Luxemburg	21,2	20,8	20,6	20,4	20,1	19,9	19,6	19,4	19,2	19,1	19,1
Hongria	18,0	18,0	17,7	17,6	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5
Malta	18,7	18,4	18,0	17,8	17,5	17,3	17,0	16,6	16,2	15,9	15,9
Països Baixos	21,0	20,8	20,6	20,5	20,3	20,1	19,9	19,7	19,4	19,2	18,9
Àustria	18,2	17,9	17,7	17,5	17,4	17,4	17,4	17,4	17,3	17,3	17,3
Polònia	18,9	18,6	18,4	18,2	18,1	18,0	18,0	18,1	18,2	18,2	18,3
Portugal	18,2	18,0	17,9	17,8	17,6	17,4	17,3	17,1	16,8	16,7	16,5
Romania	19,1	19,1	18,9	18,8	18,8	18,8	18,9	18,9	18,8	18,9	19,0
Eslovènia	17,1	17,2	17,3	17,4	17,4	17,5	17,6	17,7	17,7	17,7	17,7
Eslovàquia	19,1	18,9	18,7	18,6	18,5	18,4	18,4	18,5	18,6	18,7	18,8
Finlàndia	20,2	20,0	19,9	19,8	19,7	19,6	19,5	19,3	19,2	19,0	18,8
Suècia	20,4	20,2	20,2	20,2	20,4	20,6	20,8	21,0	21,1	21,1	21,1

Font: Eurostat. Population on 1 January by age and sex.

En el conjunt dels 27 països de la Unió Europea, la població entre 0 i 17 anys representa un 18,2% del total de població de l'any 2021. En països com Portugal, Alemanya, Malta i Itàlia, la proporció de menors d'edat està per sota del 17%, mentre que Irlanda, França, Suècia i Bèlgica tenen una proporció de població menor d'edat per sobre del 20%.

Índex de dependència juvenil

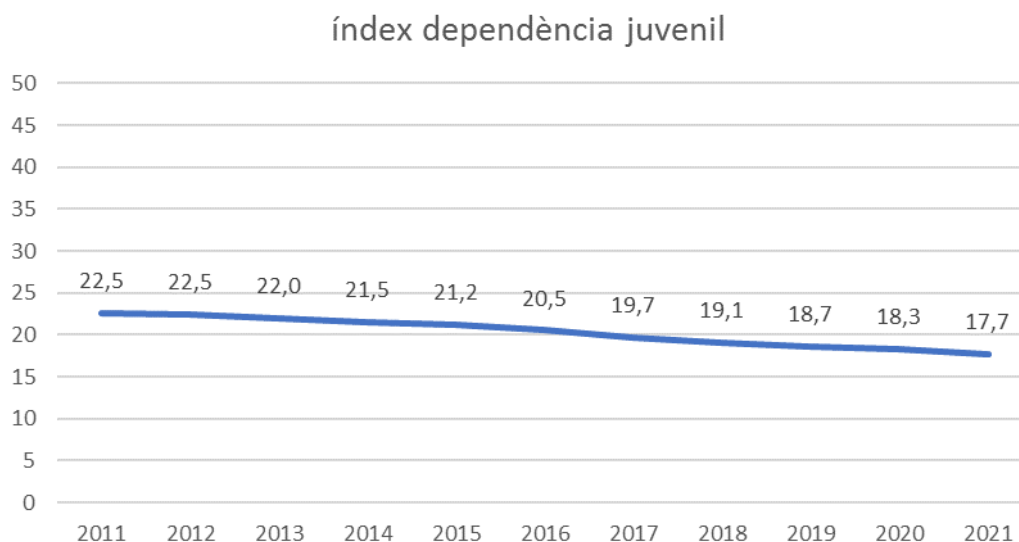
Percentatge de població menor de 15 anys respecte la població de 15 a 64 anys

	Índex de dependència juvenil
2011	22,5
2012	22,5
2013	22,0
2014	21,5
2015	21,2
2016	20,5
2017	19,7
2018	19,1
2019	18,7
2020	18,3
2021	17,7

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

L'índex de dependència juvenil mostra la proporció de població menor de 15 anys (considerada econòmicament dependent) respecte la població de 15 a 64 anys (en edat de treballar). Mesura la càrrega que representa la població juvenil per a la població potencialment activa. A Andorra, l'any 2021 per cada 100 persones de 15 a 64 anys hi ha gairebé 18 persones de menys de 15 anys (17,7). Al conjunt dels 27 països de la Unió Europea, l'índex de dependència juvenil l'any 2021 és de 23,5, 21,6 a Espanya, 28,7 a França i 20,9 a Portugal.⁶

L'índex de dependència juvenil a Andorra ha anat disminuint des del 2011, atès que la població de menys edat ha disminuït alhora que la població en edat laboral tendeix a augmentar.

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

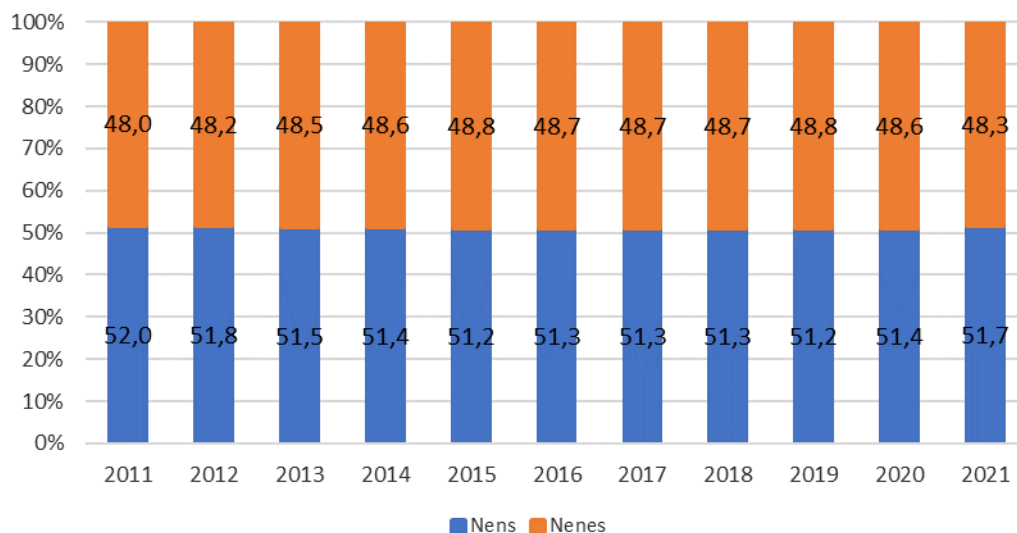
⁶ Eurostat. Population: Structure indicators at national level. Young-age dependency ratio 1st variant.

Evolució de la població d'Andorra de 0 a 17 anys per sexe

	Nens	Nenes	TOTAL
2011	7.035	6.493	13.528
2012	7.001	6.519	13.520
2013	6.891	6.477	13.368
2014	6.857	6.480	13.337
2015	6.826	6.505	13.331
2016	6.803	6.448	13.251
2017	6.702	6.353	13.055
2018	6.637	6.308	12.945
2019	6.608	6.296	12.904
2020	6.551	6.206	12.757
2021	6.535	6.104	12.639

Font: Departament d'Estadística.

% Població 0-17 anys per sexe

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

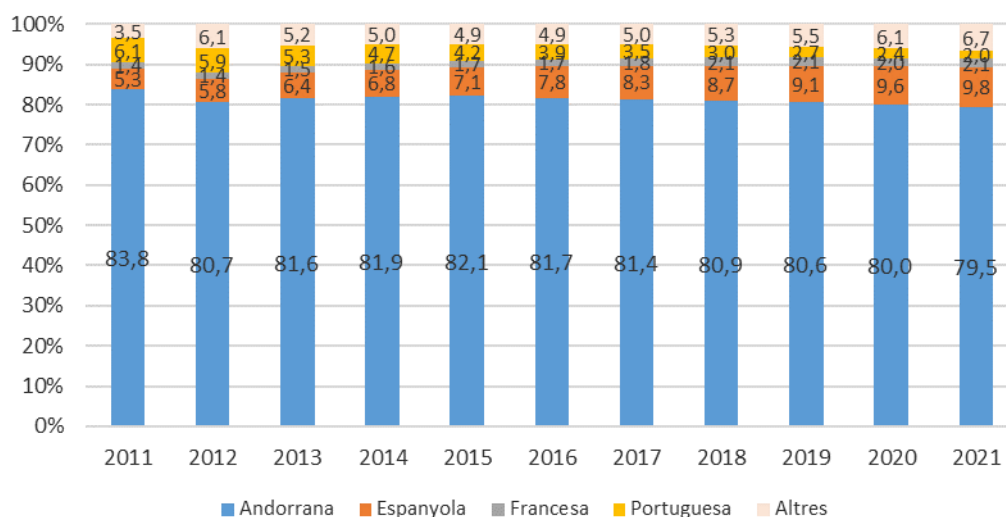
La proporció per sexe de la població menor de 18 anys es manté al voltant d'un 51%-52% de nens per un 49%-48% de nenes.

Evolució de la població d'Andorra de 0 a 17 anys per nacionalitat

	Andorrana	Espanyola	Francesa	Portuguesa	Altres	Total
2011	11.331	716	185	820	476	13.528
2012	10.909	786	196	801	828	13.520
2013	10.909	855	195	713	696	13.368
2014	10.927	901	212	625	672	13.337
2015	10.946	952	222	563	648	13.331
2016	10.825	1.035	225	514	652	13.251
2017	10.630	1.078	240	456	651	13.055
2018	10.467	1.126	271	392	689	12.945
2019	10.401	1.168	272	347	716	12.904
2020	10.205	1.224	253	302	773	12.757
2021	10.043	1.241	262	250	843	12.639

Font: Departament d'Estadística.

% Població de 0-17 anys per nacionalitat

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

L'any 2021, un 79,5% dels menors de 18 anys són de nacionalitat andorrana, un 9,8% de nacionalitat espanyola, un 2,1% francesa, un 2% portuguesa i un 6,7% d'altres nacionalitats. Cal tenir en compte que els infants nascuts al país es consideren andorrans, independentment de si després accedeixen a la nacionalitat andorrana o no. Respecte de l'any 2011 entre la població menor d'edat ha disminuït el percentatge de nacionalitat andorrana i portuguesa, mentre que ha augmentat la proporció dels que tenen nacionalitat espanyola i altres.

Taxa bruta de natalitat

Nombre de naixements registrats en un any per cada 1.000 habitants

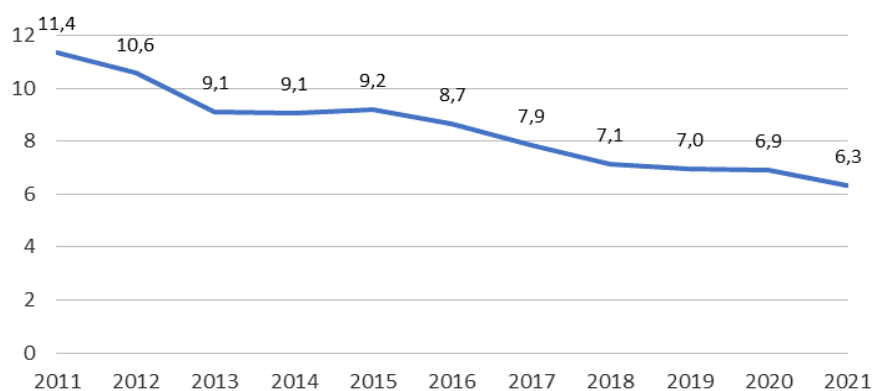
	Naixements	Població d'Andorra	Taxa bruta de natalitat d'Andorra
2011	793	69.772	11,37
2012	737	69.758	10,57
2013	637	69.966	9,10
2014	639	70.570	9,05
2015	659	71.732	9,19
2016	634	73.105	8,67
2017	588	74.794	7,86
2018	543	76.177	7,13
2019	539	77.543	6,95
2020	539	78.015	6,91
2021	503	79.535	6,32

Font: Departament d'Estadística.

S'observa una disminució del nombre de naixements a Andorra en els darrers anys, passant de 793 naixements anuals el 2011 a 503 l'any 2021.

La taxa de natalitat indica el nombre de nascuts vius en un any per cada mil habitants. A Andorra l'any 2011 hi va haver aproximadament 11 naixements per cada 1.000 habitants (11,4), mentre que l'any 2021 es van registrar uns 6 naixements per cada 1.000 habitants (taxa de natalitat de 6,3).

Taxa de natalitat

Font: Departament d'Estadística.

Taxa bruta de NATALITAT (2021)

6,3

naixements per cada 1.000 habitants

L'any 2020, la taxa bruta de natalitat del conjunt dels 27 països de la Unió Europea era de 9,1, la més alta corresponia a Irlanda (11,2), seguida de Xipre (11,1), França i Suècia (10,9), mentre que les més baixes eren les d'Itàlia (6,8), Espanya (7,1), Grècia (7,9).⁷

Aquesta dada incideix en el creixement demogràfic però no és un indicador molt fiable per comparar la natalitat entre diferents països perquè està condicionat per l'estructura per edat de la població i pel grau de desenvolupament (en general els països desenvolupats tenen taxes de natalitat inferiors).

Indicador conjuntural de fecunditat d'Andorra (nombre mitjà de fills per dona)

	Indicador conjuntural de fecunditat
2011	1,38
2012	1,33
2013	1,18
2014	1,21
2015	1,26
2016	1,19
2017	1,13
2018	1,03
2019	1,03
2020	1,03
2021	0,97

Font: Departament d'Estadística.

L'índex sintètic o conjuntural de fecunditat (també anomenat taxa de fecunditat) correspon al nombre de fills que tindria una generació de dones si es mantinguessin estables les taxes de fecunditat per edats que s'observen en un moment donat. Aquest indicador és comparable entre països, ja que té en compte els canvis en la mida i l'estructura de la població. S'expressa com a nombre mitjà de fills per dona, i es considera que quan és inferior a 2,1 les generacions no es reemplacen per creixement vegetatiu (sense comptar les migracions).

A Andorra aquest indicador ha anat disminuint fins al voltant de l'1 en els darrers anys (0,97 el 2021), que representa una fecunditat molt inferior a la taxa de reemplaçament als països desenvolupats,⁸ i també inferior a la mitjana dels països de la UE que era de 1,50 l'any 2020, 1,19 a Espanya, 1,40 a Portugal i 1,83 a França, que és el país amb aquest índex més alt, mentre que Malta té la taxa més baixa (1,13).⁹

⁷ Eurostat. Crude birth rate. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00204/default/table>

⁸ El nombre mitjà de naixements vius per dona necessari per mantenir constant la mida de la població en absència de migració.

⁹ Eurostat. Total fertility rate.

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_FIND__custom_748100/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=73f378c7-d652-4928-b2a1-29343a226203

Indicador conjuntural de FECUNDITAT (2021)

0,97
fills/es per dona

Indicador conjuntural de fecunditat (UE)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
UE-27	1,54	1,54	1,51	1,54	1,54	1,57	1,56	1,54	1,53	1,50
Bèlgica	1,81	1,80	1,76	1,74	1,70	1,68	1,65	1,62	1,60	1,55
Bulgària	1,51	1,50	1,48	1,53	1,53	1,54	1,56	1,56	1,58	1,56
República Txeca	1,43	1,45	1,46	1,53	1,57	1,63	1,69	1,71	1,71	1,71
Dinamarca	1,75	1,73	1,67	1,69	1,71	1,79	1,75	1,73	1,70	1,68
Alemanya	1,39	1,41	1,42	1,47	1,50	1,60	1,57	1,57	1,54	1,53
Estònia	1,61	1,56	1,52	1,54	1,58	1,60	1,59	1,67	1,66	1,58
Irlanda	2,03	1,98	1,93	1,89	1,85	1,81	1,77	1,75	1,71	1,63
Grècia	1,40	1,34	1,29	1,30	1,33	1,38	1,35	1,35	1,34	1,39
Espanya	1,34	1,32	1,27	1,32	1,33	1,34	1,31	1,26	1,23	1,19
França	2,01	2,01	1,99	2,00	1,96	1,92	1,89	1,87	1,86	1,83
Croàcia	1,48	1,51	1,46	1,46	1,40	1,42	1,42	1,47	1,47	1,48
Itàlia	1,44	1,43	1,39	1,37	1,35	1,34	1,32	1,29	1,27	1,24
Xipre	1,35	1,39	1,30	1,31	1,32	1,37	1,32	1,32	1,33	1,36
Letònia	1,33	1,44	1,52	1,65	1,70	1,74	1,69	1,60	1,61	1,55
Lituània	1,55	1,60	1,59	1,63	1,70	1,69	1,63	1,63	1,61	1,48
Luxemburg	1,52	1,57	1,55	1,50	1,47	1,41	1,39	1,38	1,34	1,36
Hongria	1,23	1,34	1,35	1,44	1,45	1,53	1,54	1,55	1,55	1,59
Malta	1,45	1,42	1,36	1,38	1,37	1,37	1,26	1,23	1,14	1,13
Països Baixos	1,76	1,72	1,68	1,71	1,66	1,66	1,62	1,59	1,57	1,54
Àustria	1,43	1,44	1,44	1,46	1,49	1,53	1,52	1,47	1,46	1,44
Polònia	1,33	1,33	1,29	1,32	1,32	1,39	1,48	1,46	1,44	1,39
Portugal	1,35	1,28	1,21	1,23	1,31	1,36	1,38	1,42	1,43	1,40
Romania	1,47	1,52	1,46	1,56	1,62	1,69	1,78	1,76	1,77	1,80
Eslovènia	1,56	1,58	1,55	1,58	1,57	1,58	1,62	1,60	1,61	1,59
Eslovàquia	1,45	1,34	1,34	1,37	1,40	1,48	1,52	1,54	1,57	1,59
Finlàndia	1,83	1,80	1,75	1,71	1,65	1,57	1,49	1,41	1,35	1,37
Suècia	1,90	1,91	1,89	1,88	1,85	1,85	1,78	1,76	1,71	1,67

Font: Eurostat. Total fertility rate.

Taxa de mortalitat

La taxa bruta de mortalitat és el quocient entre el nombre de defuncions en un període determinat i la població mitjana del mateix període, expressada per 1.000 habitants. Les taxes específiques de mortalitat són anàlogues a la taxa bruta de mortalitat però en un subgrup de població, ja sigui per grups d'edat, per sexe o per causa de mort. La taxa específica de mortalitat per grup d'edat és un instrument d'anàlisi més precís que la taxa bruta de mortalitat. Ofereix una visió més fina d'un fenomen estretament lligat a l'edat, sense patir les distorsions lligades a l'estructura d'edats.

Les taxes de mortalitat en les edats joves són inferiors a una defunció per cada 1.000 habitants.

Taxa de mortalitat específica per grups d'edat i sexe (defuncions per 1.000 habitants)

Taxa específica de mortalitat 2016-2020			
Edat	Homes	Dones	Total
<1 any	3,0	3,1	3,1
1-4 anys	--	--	--
5-14 anys	0,1	0,1	0,1
15-24 anys	0,3	0,1	0,2
25-34 anys	0,4	0,1	0,2
35-44 anys	0,9	0,4	0,6
45-54 anys	1,6	0,9	1,3
55-64 anys	5,3	2,8	4,1
65-74 anys	12,1	5,8	9,1
75-84 anys	28,5	16,3	22,0
>84 anys	59,9	67,4	64,2
TOTAL	4,6	3,8	4,2

Font: Ministeri de Salut. Natalitat i mortalitat al Principat d'Andorra 2016-2020.

En el cas d'Andorra, en tractar-se d'una població petita, on el nombre de defuncions també és petit, el càlcul anual d'alguns indicadors no resulten significatius. Per això es fan càlculs agregant les dades per quinquennis. També cal tenir en compte que en la població d'Andorra es produeix un moviment migratori important i que molts dels immigrants que arriben en edats productives retornen als seus països d'origen en fer-se grans. D'altra banda, hi ha defuncions de residents al Principat que es produeixen en altres països i que no es registren a Andorra. Això fa que el nombre de defuncions registrat sigui inferior al previst estadísticament, i juntament a un cens de població sobredimensionat, afecten el càlcul d'alguns indicadors, que poden resultar infraestimats o sobreestimats.¹⁰

¹⁰ Ministeri de Salut. Natalitat i mortalitat al Principat d'Andorra 2016-2020.
<https://www.salut.ad/temes-de-salut/natalitat-i-mortalitat>

Mortalitat infantil

L'anàlisi de la mortalitat infantil i perinatal proporciona indicadors molt significatius per a la salut pública. Les dades de mortalitat infantil són útils per valorar si hi ha deficiències a l'entorn físic i socioeconòmic, de la nutrició, de l'educació o de les cures de salut d'una població. I pel que fa a la mortalitat perinatal, permet detectar el bon funcionament de programes per millorar les cures prenatales, de la mare i del nounat.¹¹

La taxa de mortalitat infantil és el nombre de defuncions d'infants menors d'un any per 1.000 nascuts vius. La taxa de mortalitat perinatal correspon als nascuts vius morts abans de les 168 hores de vida i les morts fetals de més de 1.000g de pes i/o 28 setmanes de gestació, per 1.000 naixements (nascuts vius i morts fetals).

A l'hora d'analitzar la mortalitat infantil cal tenir en compte que hi pot haver casos de nounats que moren fora d'Andorra i no es registren en aquestes dades.

Nombre i taxa de mortalitat infantil i perinatal. 2016-2020

	Nens		Nenes		Total	
	Nombre	Taxa x 1000	Nombre	Taxa x 1000	Nombre	Taxa x 1000
Infantil	3	2,1	3	2,1	6	2,1
Perinatal	6	4,1	3	2,1	9	3,9

Ministeri de Salut. Natalitat i mortalitat al Principat d'Andorra 2016-2020.

En el quinquenni 2016-2020 es van registrar 6 defuncions infantils i 9 perinatals. Les principals causes de defunció infantil a Andorra en aquest període van ser afeccions del període perinatal, anomalies congènites del cor i l'aparell circulatori, símptomes o estats morbosos mal definits i causes desconegudes. I les causes de mortalitat perinatal van ser alteracions de placenta, cordó umbilical o membranes, afeccions mal definides, fetus afecta per malalties de la mare, afeccions relacionades amb prematuritat i causes desconegudes.

A l'hora d'interpretar les dades de mortalitat infantil cal tenir en compte les peculiaritats de la població d'Andorra, com la infradeclaració dels nounats que moren fora del Principat i no es registren a Andorra.

A Europa, la taxa de mortalitat infantil de l'any 2019 era de 3,4 per cada 1.000 infants nascuts vius en el conjunt del 27 països de la UE. Les taxes de mortalitat infantil més altes es van registrar a Malta (6,7), Romania (5,8) i Bulgària (5,6), mentre que la taxa més baixa es va registrar a Estònia (1,6), seguida d'Eslovènia, Finlàndia i Suècia (2,1 morts per cada 1.000 nascuts vius). A Espanya la taxa de mortalitat infantil era de 2,6 l'any 2019, 2,8 a Portugal i 3,8 a França.¹²

¹¹ Ministeri de Salut. Natalitat i mortalitat al Principat d'Andorra 2016-2020.

¹² Eurostat. Infant mortality rates.

INDICADORS BENESTAR INFANTIL

1. EDUCACIÓ

Abandonament escolar

13,4% (any 2021)

Font: Departament d'Estadística. Enquesta de les forces de treball.

Percentatge d'alumnes que han completat l'educació primària a l'edat teòrica

92,2% (curs 2019-2020)

Font: Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior. Elaboració pròpia.

Percentatge d'alumnes que es graduen en Educació Secundària Obligatòria

88,3% (curs 2003-2004)

Font: CRES. Itinerari formatiu i inserció laboral dels joves d'Andorra. Promoció 2003-2004 segona ensenyança / educació secundària obligatòria.

Taxa d'escolarització als 3 anys

90,2% (curs 2019-2020)

Font: Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior. Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

Despesa pública en educació en percentatge del PIB

4,1% (3,9% aportació d'Andorra) (any 2021)

Font: Departament d'Estadística. Estadística de la despesa pública en educació. Any 2021.

Despesa en ajudes a l'estudi per a l'ensenyament no superior

Import liquidat: 1.313.636 €. Nombre d'ajudes: 4.057 (curs 2021/2022)

Font: Departament d'Estadística. Estadística d'ajuts a l'estudi. Curs 2021/2022.

Percentatge d'alumnes amb necessitats educatives especials integrats en centres ordinaris sobre el total d'alumnes amb necessitats especials

97,6% (any 2021)

Font: Fundació Privada Nostra Senyora de Meritxell. Elaboració pròpia.

Falten dades per als següents indicadors:

Rendiment mitjà de les capacitats de lectura als 15 anys

L'objectiu de l'educació és el desenvolupament de la personalitat, les aptituds i les capacitats dels infants fins al màxim de les seves possibilitats. El dret a l'educació¹³ va més enllà de l'escolarització obligatòria (que en els països desenvolupats és pràcticament universal), i dins d'aquest àmbit s'avaluen diferents dimensions com l'abandonament escolar, l'assoliment educatiu, la cobertura d'educació infantil, la inversió pública o l'escola inclusiva.

El concepte d'**abandonament escolar prematur** es refereix al percentatge de joves de 18 a 24 anys que han assolit com a màxim els estudis secundaris obligatoris (no han completat la segona etapa d'educació secundària) i no continuen estudiant per obtenir un nivell d'estudis superior. El nivell d'estudis assolit és important perquè les dades indiquen que la formació està correlacionada amb la situació laboral, de manera que les persones que tenen un menor nivell de qualificació tenen més dificultats per trobar feina, més risc d'estar a l'atur, i acostumen a ocupar feines basades en rutines que tenen més risc de ser automatitzades a curt i mig termini, mentre que la població amb més nivell d'estudis té una taxa d'activitat i d'ocupació superior, menors taxes d'atur i tenen salarial més elevats.¹⁴

Taxa d'abandonament escolar

Població de 18-24 anys que ha completat com a màxim la primera etapa de secundària i no segueix cap estudi o formació

	Dona	Home	Total
2021 ¹⁵	9,7%	16,9%	13,4%

Font: Departament d'Estadística. Enquesta de les forces de treball.

L'any 2021 un 13,4% dels joves de 18 a 24 anys d'Andorra (un 16,9% dels nois i un 9,7% de les noies) havien completat com a màxim els estudis secundaris obligatoris i no seguien cap curs d'educació formal. A Espanya, la taxa d'abandonament escolar prematur va ser del 16,0% l'any 2021 (20,2% entre els nois i 11,6% entre les noies), mentre que al conjunt dels països de la Unió Europea era del 9,9%.¹⁶

¹³ Articles 28 i 29 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant.

¹⁴ OCDE. Panorama de la educació. Indicadores de la OCDE 2020.

https://sede.educacion.gob.es/publiventa/descarga.action?f_codigo_agc=21234

¹⁵ L'any 2021 és el primer en què s'ha calculat aquest indicador amb la metodologia comparable de l'Eurostat. En anys anteriors es realitzava un càlcul amb criteris diferents per no disposar de la variable sobre el seguiment d'estudis de les persones enquestades en les setmanes anteriors a l'entrevista. Per aquesta manca de comparabilitat no es mostra l'evolució respecte anys anteriors.

¹⁶ Font: Eurostat. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos. <https://www.mdsocialesa2030.gob.es/infancia-en-datos/datos-indicadores.htm>

Percentatge d'alumnes que cursen Segona Ensenyança a l'edat teòrica

	Nois	Noies	Total
2011-2012	78,0%	85,4%	81,8%
2012-2013	78,9%	88,1%	82,8%
2013-2014	80,9%	85,7%	83,2%
2014-2015	84,3%	88,6%	86,4%
2015-2016	80,7%	92,8%	86,6%
2016-2017	86,9%	93,4%	90,0%
2017-2018	90,4%	94,8%	92,4%
2018-2019	93,4%	94,5%	93,9%
2019-2020	91,9%	92,5%	92,2%

Font: Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior. Elaboració pròpia.

Matriculats al curs
que correspon a la
seva edat

Pel que fa a l'assoliment educatiu, un 92,2% del total d'alumnes de 12 anys¹⁷ matriculats a Andorra el curs 2019-2020 havien completat Primera Ensenyança (un 91,9% dels nois i un 92,5% de les noies), és a dir, estaven matriculats a Segona Ensenyança a l'edat teòrica de començament d'aquests estudis. Aquest indicador mesura la proporció d'alumnes que accedeixen a l'educació secundària a l'edat que els pertoca (taxa d'idoneïtat), i està relacionat amb el nombre d'alumnes que han repetit curs, ja que quan un alumne repeteix deixa de tenir l'edat idònia per al curs que li correspon. La taxa d'idoneïtat és acumulativa atès que quan un alumne queda endarrerit en un curs es produeix un desfasament que continua en els cursos següents. Aquest percentatge ha anat augmentant en els darrers anys, per tant es registra una major taxa d'idoneïtat als 12 anys. A Espanya, el curs 2018-2019, el 86,2% dels alumnes de 12 anys havien completat l'Educació Primària.¹⁸

L'any 2011, el 88% dels estudiants que estaven matriculats a l'últim curs d'Educació Secundària Obligatòria/Segona Ensenyança durant el curs 2003-2004, havien completat els **estudis obligatoris** (un 86% dels nois i prop d'un 90% de les noies). És a dir, d'aquesta generació, hi ha un 12% que l'any 2011 no tenien el graduat en educació secundària obligatòria.¹⁹ Caldria obtenir dades més recents d'aquest indicador.

¹⁷ Els alumnes del sistema francès comencen l'ensenyament secundari / segona ensenyança als 11 anys, i en aquest cas s'ha calculat la taxa d'idoneïtat per aquesta edat.

¹⁸ Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Estadísticas de la enseñanza no universitaria Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

¹⁹ CRES. Itinerari formatiu i inserció laboral dels joves d'Andorra. Enquesta realitzada l'any 2011 a tots els alumnes que estaven matriculats a Andorra el curs 2003-2004 en el darrer nivell de l'educació secundària obligatòria / segona ensenyança en algun dels tres sistemes educatius.

Taxa d'escolarització en educació infantil per edat, curs 2019-2020

Edat	Població Andorra any 2019	Alumnes matriculats per edat al 31/12/2019	Taxa escolarització
3 anys	671	605	90,2%
4 anys	675	632	93,6%
5 anys	677	629	92,9%

Font: Departament d'Estadística; Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior. Elaboració pròpia.

L'educació infantil/maternal no és obligatòria però té una gran importància per a l'aprenentatge futur i per la reducció dels desavantatges educatius de l'alumnat d'entorns socials i culturals menys afavorits. Un 90% dels nens i nenes de 3 anys estaven escolaritzats durant el curs 2019-2020. Cal tenir en compte que aquesta taxa es calcula comparant les dades del cens i dels registres escolars, i que hi pot haver algun desajustament per a la manca d'actualització/regularització de les dades de població. A Espanya el curs 2019-2020 la taxa d'escolarització dels nens i nenes de 3 anys era del 96,2% i a Catalunya del 94,8%,²⁰ però es considera que s'assoleixen taxes properes al 100% a causa de les divergència entre les xifres reals de població i les estimacions amb què se treballa.

En l'estructura educativa d'Andorra hi coexisteixen diferents sistemes educatius, i el Govern es fa càrrec de totes les despeses relatives a les escoles del sistema andorrà i de les escoles congregacionals. Edificis i instal·lacions escolars dels centres de maternal i primera ensenyança, personal docent de Formació Andorrana, mestres de música, ajudants de mestre de maternal i personal de consergeria de totes les escoles, també van a càrrec del pressupost públic andorrà, mentre que el Liceu francès i l'Institut espanyol de batxillerat es fan càrrec del seu personal de música i de consergeria. Les despeses de personal docent van a càrrec dels estats dels respectius sistemes educatius.

Despesa pública en educació Andorra

	Despesa total (milions d'euros)	% PIB	Despesa sense ensenyament superior/PIB	Aportació Andorra (milions d'euros)	% PIB
2015	102,6	4,1%	3,9%	74,3	3,0%
2016	107,2	4,1%	3,9%	77,0	2,9%
2017	106,7	4,0%	3,8%	76,5	2,9%
2018	109,7	4,0%	3,8%	78,3	2,9%
2019	113,4	4,0%	3,8%	80,7	2,9%
2020	114,4	4,5%	4,3%	81,5	3,2%
2021	116,2	4,1%	3,9%	83,0	2,9%

Font: Departament d'Estadística. A028. Estadística de la despesa pública en educació. Any 2021.

Dades del Departament d'Estadística per a la Nota de Premsa ref. A028_NP_Desp.públ.Educació-2021_20221103

A Andorra la **despesa pública en educació** inclou la despesa educativa feta per l'Administració central, l'Administració local, la Universitat d'Andorra, l'Institut d'Estudis Andorrans, l'Escola de Formació de Professions Esportives i de

²⁰ IDESCAT. Taxa neta d'escolarització. Alumnes de 2 i 3 anys. Curs 2019/2020.
<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10369&tema=educa>

Muntanya (EFPEM) i l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament superior d'Andorra (AQUA), a més de les aportacions que fan Espanya i França per a la despesa educativa dels seus respectius sistemes educatius establerts al Principat d'Andorra.

En total, aquesta despesa va ser de 116 milions d'euros l'any 2021, que representa un 4,1% del PIB (un 3,9% sense tenir en compte l'ensenyament superior). Sense tenir en compte les aportacions que fan Espanya i França, la despesa va ser de 83 milions d'euros l'any 2021, que representa un 3,9% del PIB. A Espanya els darrers anys la despesa pública en educació sense ensenyament superior representa al voltant d'un 3,1% i a França un 4,2% del PIB.²¹

Despesa pública en
educació
4,1% PIB

Per avaluar l'equitat en l'àmbit educatiu, en el sentit que els infants més vulnerables rebin ajudes i recursos per tal que tinguin una igualtat d'oportunitats, es contemplen les dades de les **beques i ajudes a l'estudi**.

Beques i ajudes als estudis per a l'ensenyament no superior

Curs	Import atorgat (€)	Sol·licituds atorgades	Import mitjà per sol·licitud (€)	Ajudes atorgades	Import mitjà per ajuda (€)	Beneficiaris per cada 1.000 escolars
2015/2016	1.534.566	2.429	632	4.720	325	221
2016/2017	1.488.680	2.395	622	4.674	319	217
2017/2018	1.418.463	2.337	607	4.465	318	212
2018/2019	1.378.087	2.236	616	4.281	322	202
2019/2020	1.321.411	2.151	614	4.118	321	195
2020/2021	1.307.680	2.137	612	4.054	323	194
2021/2022	1.313.636	2.171	605	4.057	324	197

Font: Departament d'Estadística. Estadística d'ajuts a l'estudi. Curs 2020/2021.
Dades del Departament de Sistemes Educatius i Serveis Escolars, tractades pel Departament d'Estadística per a la Nota de Premsa ref. NP-A027_20221027.

El curs 2021/2022 l'import global de les beques i ajuts als estudis (tant a Andorra com a l'estranger) va ser de 1.313.636€ i es van atorgar 2.171 sol·licituds, amb un import mitjà de 605€, corresponents a 4.057 ajudes amb un import mitjà de 324€ per ajuda.

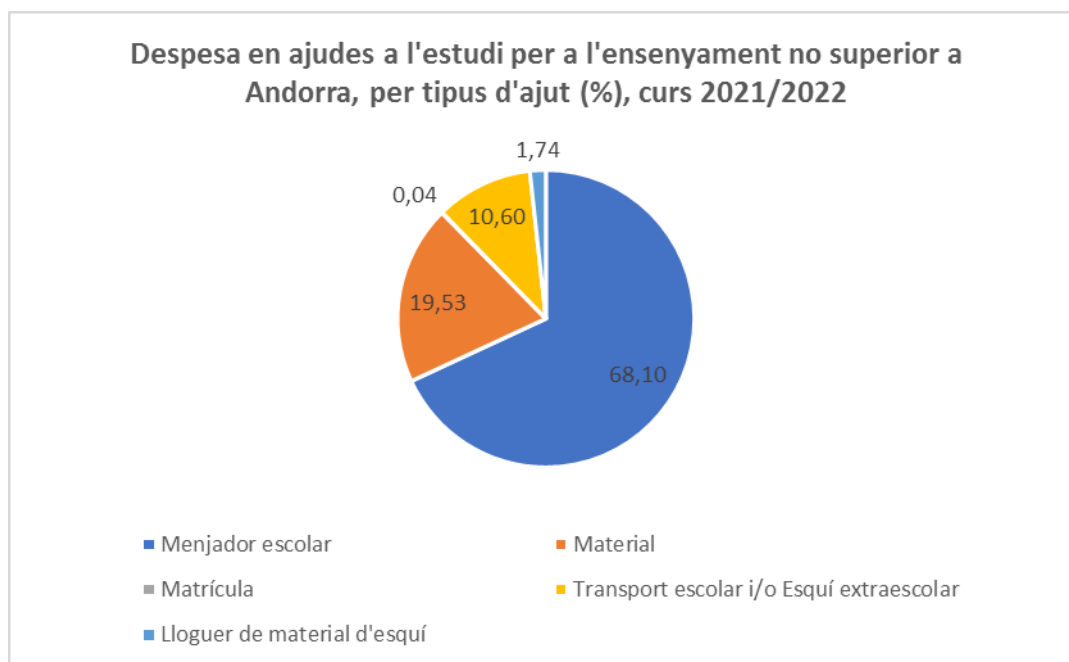
²¹ Departament d'Estadística. A028. Estadística de la despesa pública en educació. Any 2021.

Beques atorgades per a l'estudi per a l'ensenyament no superior a Andorra, per tipus d'ajut. Curs 2021/2022

Curs	Menjador escolar	Material	Matrícula	Transport escolar i/o esquí extraescolar	Lloguer del material d'esquí	Total
2015/2016	1.594	1.558	0	784	693	4.629
2016/2017	1.578	1.529	0	797	701	4.605
2017/2018	1.513	1.447	0	738	714	4.412
2018/2019	1.457	1.397	0	722	662	4.238
2019/2020	1.407	1.364	0	699	606	4.076
2020/2021	1.390	1.336	0	688	607	4.021
2021/2022	1.359	1.326	1	657	663	4.006

Font: Departament d'Estadística. A027. Estadística d'ajuts a l'estudi. Curs 2020/2021. Dades del Departament de Sistemes Educatius i Serveis Escolars, tractades pel Departament d'Estadística per a la Nota de Premsa ref. NP-A027_20221027.

La despesa de les 4.006 beques atorgades per a l'ensenyament no superior a Andorra el curs 2021/2022, va ser de 1.287.118 euros, un 68% d'aquest import correspon a ajuts per menjador escolar, un 19,5% per material escolar, prop d'un 11% per transport escolar i/o esquí extraescolar, i un 2% per al lloguer del material d'esquí.

Font: Departament d'Estadística. A027. Estadística d'ajuts a l'estudi. Curs 2020/2021. Elaboració pròpia.

Alumnes amb necessitats educatives especials (FPNSM)

	*Alumnes Progrés	*Alumnes Edes	% alumnes amb necessitats especials en centres ordinaris
2011	113	10	91,9
2012	120	10	92,3
2013	128	12	91,4
2014	132	12	91,7
2015	156	10	94,0
2016	172	10	94,5
2017	193	11	94,6
2018	209	8	96,3
2019	226	7	97,0
2020	255	8	97,0
2021	285	7	97,6

97,6%
escolaritzats en
centres ordinaris
(2021)

Font: Fundació Privada Nostra Senyora de Meritxell. Elaboració pròpia

*Persones ateses al tancament de l'exercici

També cal tenir en compte la situació dels **infants amb necessitats educatives especials** per valorar el grau en què el sistema educatiu és inclusiu davant l'heterogeneïtat de l'alumnat. Les dades de la Fundació Privada Nostra Senyora de Meritxell mostren que la gran majoria dels alumnes amb necessitats educatives especials (un 97,6% l'any 2021) estan escolaritzats en centres ordinaris, mitjançant el servei de suports especialitzats als centres educatius (Progrés) que ofereix els recursos humans i tècnics necessaris per facilitar l'educació inclusiva i contribuir al ple desenvolupament dels alumnes amb discapacitat. El 2,4% restant són alumnes amb necessitats educatives especials que per les seves característiques no han pogut incorporar-se als centres escolars i són atesos pel Servei d'educació especial (EDES), ja que presenten un alt grau de dependència que requereix un suport intens i generalitzat. A Espanya, el curs 2019-2020 un 83% dels alumnes amb necessitats educatives especials estaven integrats en centres d'ensenyament ordinari.²²

²² Ministerio de Educación y Formación Profesional. Estadísticas Enseñanzas no universitaria. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. *Infancia en datos*.

2. SALUT I SEGURETAT

Percentatge de nens/es que han estat alimentats amb llet materna els primers mesos de vida

66% (any 2004)

Font: Ministeri de Salut, Benestar, Família i Habitatge. Enquesta Nacional de salut infantil. Andorra 2004.

Percentatge de nens/es amb obesitat o sobrepès

5,7% maternal mitjans, 8,6% primer primària, 16,1% sisè primària (curs 2019-2020)

Font: SAAS. Servei de Salut escolar.

Percentatge de nens/es de 3 a 14 anys que es renten les dents almenys dues vegades al dia

77,9% (any 2014)

Font: CRES. Observatori segon semestre 2014.

Percentatge de nens/es de 1 a 14 anys que esmorzen més d'un vas de llet i/o fruita o suc

87,8% (any 2014)

Font: CRES. Observatori segon semestre 2014.

Nombre total de nens/es de 0 a 17 anys morts en accidents de trànsit en el darrer any

0 (any 2020)

Font: Cos de Policia d'Andorra.

Percentatge de nois/es de 14 a 17 anys que declaren que han tingut relacions sexuals sense protecció (preservatiu) en els darrers 12 mesos

8,6% (any 2010)

Font: CRES. Enquesta sobre la joventut i l'adolescència 2010.

Percentatge de població de 14 a 18 anys que declaren haver consumit begudes alcohòliques en els darrers 30 dies

61,6% (any 2009)

Font: Ministeri de Salut i Benestar. Govern d'Andorra. Enquesta nacional sobre les drogues a l'alumnat de Segona Ensenyança, Batxillerat i Formació Professional. Curs 2008-2009.

Percentatge de població de 14 a 18 anys que declaren haver consumit haixix/marihuana en els darrers 30 dies

20,8% (any 2009)

Font: Ministeri de Salut i Benestar. Govern d'Andorra. Enquesta nacional sobre les drogues a l'alumnat de Segona Ensenyança, Batxillerat i Formació Professional. Curs 2008-2009.

Percentatge de població de 14 a 17 anys que declaren haver consumit drogues il·legals en els darrers 12 mesos

11,9% (any 2010)

Font: CRES. Enquesta sobre la joventut i l'adolescència 2010.

Població de 0 a 17 anys valorada per la CONAVA

261 menors (2,1% de la població menor d'edat) (any 2021)

Font: CONAVA.

Visites de menors de 0 a 10 anys atesos al Servei de Salut Mental

1.412 visites (any 2021)

Font: SAAS.

Percentatge d'infants escolaritzats de 4 anys que han rebut la vacunació per la diftèria-tètanus-tos ferina (DTPa)

98,2% 3 dosis i 96,9% 4 dosis (any 2020)

Font: Ministeri de Salut.

Falten dades per als següents indicadors:

Població de 14 a 18 anys que declara haver consumit tabac durant els darrers 30 dies

Població de 0 a 14 anys amb trastorns mentals patits en els darrers 12 mesos i diagnosticats per un metge.

En l'article 24 de la Convenció sobre els drets dels infants s'especifica que els Estats membres reconeixen el dret de l'infant a gaudir del màxim nivell de salut que sigui possible i a serveis per al tractament de les malalties i de restabliment de la salut.

En aquest apartat de l'observatori es recullen dades sobre diferents aspectes relacionats amb la salut dels infants i adolescents, com la lactància materna, l'obesitat i sobrepès, les conductes saludables, les addiccions, la diversitat funcional o la vacunació, entre altres.

L'Organització Mundial de la Salut recomana alimentar els infants exclusivament amb llet materna durant els primers sis mesos de vida i fins dos anys de forma complementària amb altres aliments. A Andorra, segons dades de l'enquesta de salut infantil de l'any 2004, un 66% dels nens/es han estat **alimentats amb llet materna** durant els primers mesos de vida. Malauradament no hi ha dades més actualitzades i no sabem com ha evolucionat aquest percentatge durant aquests anys. A Espanya el 58,4% dels bebès s'alimentaven de lactància materna exclusiva i/o mixta (calculat sobre la població de 6 mesos a 4 anys, l'any 2017).²³

Percentatge de nens i nenes amb sobrepès i obesitat per curs

NENES	Curs 2015 - 2016	Curs 2016 - 2017	Curs 2017-2018	Curs 2018-2019	Curs 2019-2020
Maternal mitjans 4-5 anys	6,1	5,8	3,1	3,4	4,2
Primer Primària 6-7 anys	6,4	6,4	6,2	9,8	6,1
Sisè Primària 11-12 anys	11,1	13,7	12,6	14	15,8
NENS	Curs 2015 - 2016	Curs 2016 - 2017	Curs 2017-2018	Curs 2018-2019	Curs 2019-2020
Maternal mitjans 4-5 anys	11,1	4,7	5,7	5,4	7,3
Primer Primària 6-7 anys	11,0	7,9	14,5	9,7	11,6
Sisè Primària 11-12 anys	16,6	14,6	16,3	20,1	16,5
TOTAL NENES + NENS	Curs 2015 - 2016	Curs 2016 - 2017	Curs 2017-2018	Curs 2018-2019	Curs 2019-2020
Maternal mitjans 4-5 anys	8,8	5,3	4,4	4,4	5,7
Primer Primària 6-7 anys	8,6	7,2	10,6	9,8	8,6
Sisè Primària 11-12 anys	14,0	14,2	14,6	17,2	16,1

Font: SAAS. Servei de Salut Escolar.

L'alçada i el pes son paràmetres influenciats per factors genètics i ambientals i socials, com ara l'alimentació, els hàbits de vida i el nivell socioeconòmic. L'alçada permet avaluar el creixement adequat dels infants i comparar-ho amb la població a la qual pertany. El pes com a dada aïllada no aporta informació suficient, però relacionat amb l'alçada (amb el càlcul de l'índex de massa corporal: $IMC = \text{pes}(\text{kg}) / \text{estatura}(\text{m})^2$) permet valorar l'estat nutricional de l'infant, i es pot mesurar l'obesitat infantil. L'increment del sobrepès i l'obesitat infantils és un dels problemes de salut importants.

²³ Ministerio de Sanidad. *Encuesta Nacional de Salud de España*.
Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. *Infancia en datos*.

Segons les exploracions realitzades pel Servei de Salut Escolar²⁴ el curs 2019-2020 entre els alumnes de maternal mitjans, primer de primària i sisè de primària, un 5,7%, 8,6% i 16,1%, respectivament, tenen **sobrepès o obesitat**. Entre els infants dels tres nivells escolars s'observa que la prevalença del sobrepès i l'obesitat és més alta en augmentar l'edat. A Espanya l'any 2017 tenien obesitat o sobrepès un 28,6% dels menors entre 2 i 17 anys.²⁵

Les conductes saludables en la infància no només comporten una bona salut immediata sinó que també contribueixen a una bona salut futura. En aquest sentit es contemplen indicadors com els hàbits d'higiene dental i els hàbits alimentaris en l'esmorzar.

Segons les dades recollides en una enquesta de l'any 2014, un 78% dels menors entre 3 i 14 anys **es renten les dents almenys dues vegades al dia** (un 57% dues vegades al dia i un 21% tres o més vegades), mentre que un 18% se les renten una vegada al dia, i un 3% només es renten les dents de tant en tant (no tots els dies). A Espanya, les dades indiquen que un 68,4% menors de 3 a 14 anys es renten les dents almenys dues vegades al dia (any 2017).

En la mateixa enquesta del 2014, segons la informació dels pares o adults que conviuen amb els infants, un 87,8% dels menors de 1 a 14 anys **esmorzen més d'un vas de llet i/o fruita o suc**. A l'estat espanyol un 62,1% de la població entre 11 i 18 anys sempre esmorzen així (dades de l'any 2018).

En els darrers anys no hi ha hagut cap infant de 0 a 17 anys **mort en accident de trànsit** a Andorra. Cal tenir en compte que les dades de la policia recullen les defuncions per accidents ocorreguts dins del país. A la resta de països de la OCDE aquestes xifres estan tenint una tendència a la baixa (a Espanya va passar de 179 morts l'any 2018 a 66 el 2019).²⁶

En relació amb la salut sexual i reproductiva, l'ús del preservatiu és una mesura eficaç de prevenció d'embarassos no desitjats i per evitar la transmissió de malalties sexuals. L'any 2010 un 8,6% dels adolescents de 14 a 16 anys enquestats van manifestar que havien tingut **relacions sexuals sense protecció** en els darrers 12 mesos. S'ha d'entendre, a més, que aquesta xifra és només la part que reconeix aquesta pràctica de risc, i que és possible que la xifra sigui superior. A Espanya un 74% dels adolescents entre 15 i 18 anys que havien tingut relacions sexuals van utilitzar el preservatiu en la darrera relació sexual (dades de l'any 2018).²⁷

²⁴ El Servei de Salut Escolar realitza exàmens de salut a determinades edats a tots els infants escolaritzats a Andorra, en tres moments diferents de l'escolaritat: alumnes de 4-5 anys (maternal mitjans, moyenne section, educació infantil 4 anys), alumnes de 6-7 anys (primer de primer cicle de primera ensenyança, CP, 1r de primer cicle de primària), i alumnes d'11-12 anys (segon de tercer cicle de primera ensenyança, 6ème, 6è de primària). Entre altres paràmetres, el SSE analitza l'Índex de Massa Corporal que permet establir el percentatge d'infants amb sobrepès i obesitat.

²⁵ Ministerio de Sanidad. Encuesta Nacional de Salud de España. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

²⁶ Ministerio de Interior. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

²⁷ Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social. Health Behaviour in School-aged Children (HBSC)

Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

El consum i abús de substàncies nocives comporta riscos per la salut dels adolescents. En els països de l'entorn, les drogues consumides per un percentatge més alt de joves són l'alcohol, el tabac i el cànnabis.

Consum de begudes alcohòliques en els darrers 30 dies. Alumnes de 14 a 17 anys, curs 2008-2009

		Mai	<1 dia/set	Algún dia a la setmana però no diàriament	Diàriament	Total
Nois	14 anys	60,2%	24,2%	15,6%	0,0%	100%
	15 anys	42,1%	25,3%	28,8%	3,9%	100%
	16 anys	23,1%	39,8%	35,3%	1,8%	100%
	17 anys	22,9%	35,3%	38,6%	3,3%	100%
	Total nois	37,3%	31,0%	29,4%	2,3%	100%
Noies	14 anys	58,5%	25,0%	15,3%	1,1%	100%
	15 anys	50,9%	29,4%	19,3%	0,4%	100%
	16 anys	27,8%	41,0%	31,2%	0,0%	100%
	17 anys	21,7%	48,9%	29,4%	0,0%	100%
	Total noies	39,5%	36,1%	24,1%	0,4%	100%
TOTAL		38,4%	33,6%	26,7%	1,3%	100%

Font: Ministeri de Salut i Benestar. Govern d'Andorra (2009). Enquesta nacional sobre les drogues a l'alumnat de Segona Ensenyança, Batxillerat i Formació Professional. Curs 2008-2009.

Segons les dades d'una enquesta de l'any 2009, un 61,6% dels adolescents de 14 a 17 anys d'Andorra havien **consumit begudes alcohòliques en els darrers 30 dies** (a Espanya, un 67% dels estudiants de 14 a 18 anys havien consumit alcohol els darrers 30 dies l'any 2016 i un 58,5% el 2018).²⁸ Aquest resultat confirma que per una part dels joves el consum d'alcohol és una pràctica relativament normal, i segurament el consideren com un dels "ritus iniciàtics" per fer-se gran. De tota manera, es necessiten més dades per poder analitzar com és aquest consum: més o menys esporàdic, de quin tipus de beguda, com a sinònim de "festa", o quants joves s'han emborratxat o ho fan de manera més o menys periòdica.

²⁸ Ministerio de Sanidad. ESTUDES (Encuesta sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias en España). Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. *Infancia en datos*.

Consum d'haixix/marihuana en els darrers 30 dies. Alumnes de 14 a 17 anys, curs 2008-2009

		Mai	1 vegada	2-3 vegades	> 3 vegades	Total
Nois	14 anys	85,6%	8,0%	3,7%	2,7%	100%
	15 anys	77,6%	8,7%	7,1%	6,6%	100%
	16 anys	71,0%	11,8%	6,8%	10,4%	100%
	17 anys	69,2%	11,0%	9,6%	10,3%	100%
	Total nois	76,1%	9,8%	6,7%	7,4%	100%
Noies	14 anys	87,2%	5,6%	5,0%	2,2%	100%
	15 anys	82,4%	6,2%	5,7%	5,7%	100%
	16 anys	79,0%	8,8%	7,6%	4,6%	100%
	17 anys	80,4%	10,3%	6,0%	3,3%	100%
	Total noies	82,0%	7,7%	6,2%	4,1%	100%
TOTAL		79,1%	8,7%	6,4%	5,7%	100%

Font: Ministeri de Salut i Benestar. Govern d'Andorra (2009). Enquesta nacional sobre les drogues a l'alumnat de Segona Ensenyança, Batxillerat i Formació Professional. Curs 2008-2009.

L'any 2009, un 20,8% dels adolescents de 14 a 17 anys van dir que havien **consumit haixix/marihuana en els darrers 30 dies** (el consum de cànnabis en els darrers 30 dies a Espanya per part dels estudiants de 14 a 18 anys era d'un 18,3% l'any 2016 i un 19,3% el 2018). Seria molt interessant poder analitzar en més detall els hàbits de consum i com ha evolucionat en els darrers anys, i complementar aquestes dades amb les del consum d'altres drogues.

D'altra banda, en una enquesta del 2010, un 11,9% dels adolescents de 14 a 17 anys van dir que havien **consumit drogues il·legals** els darrers 12 mesos, sense especificar quin tipus de drogues ni la freqüència de consum. A Espanya un 18,9% dels estudiants de 14 a 18 anys declaraven que havien consumit drogues il·legals durant els darrers 30 dies l'any 2016 i un 19,9% el 2018.

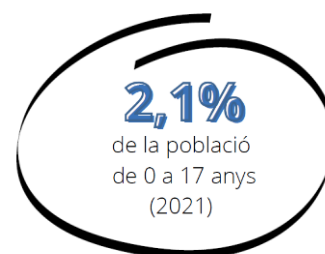
Menors valorats per la CONAVA

	0-3 anys	4-18 anys	Total menors amb discapacitat valorats per la CONAVA	Població d'Andorra 0-17 anys	% menors valorats per la CONAVA
2015	22	156	178	13.331	1,3%
2016	23	172	195	13.251	1,5%
2017	14	164	178	13.055	1,4%
2018	20	175	195	12.945	1,5%
2019	24	233	257	12.904	2,0%
2020	17	307	324	12.757	2,5%
2021	17	244	261	12.639	2,1%

Font: Departament d'Afers Socials i Joventut. Elaboració pròpia.

El reconeixement d'un grau de discapacitat igual o superior al 33% permet accedir als diferents programes, serveis o prestacions adreçats a les persones amb discapacitat.

L'any 2021 a Andorra hi havia 261 menors d'edat amb una **discapacitat reconeguda per la CONAVA** (Comissió Nacional de Valoració), que representen un 2,1% del total de població menor d'edat d'aquell any (12.639).

Necessitat d'ajuda per a les activitats de la vida diària Menors de 0 a 17 anys valorats per la CONAVA, 2019

	Freqüència	Percentatge
Sí necessita ajuda	38	20,3
No necessita ajuda	149	79,7
Total	187	100,0

Font: CRES (2019). Enquesta a les persones valorades per la CONAVA.

Segons dades de l'any 2019, un 20% del menors valorats per la CONAVA necessiten ajuda per realitzar algunes activitats de la vida diària (vestir-se, sortir al carrer, dutxar-se, menjar, etc.), que representen un 0,3% del total de població de 0 a 17 anys.²⁹ A Espanya l'any 2017 un 0,4% de la població de 0 a 14 anys tenia limitacions greus per a les activitats de la vida quotidiana en els darrers sis mesos.³⁰

²⁹ Enquesta telefònica realitzada entre el 14 de gener i el 16 d'abril del 2019 a les llars de totes les persones registrades a la CONAVA. Dels 195 menors que constaven al registre de la CONAVA l'any 2018 es van obtenir dades de 187 casos.

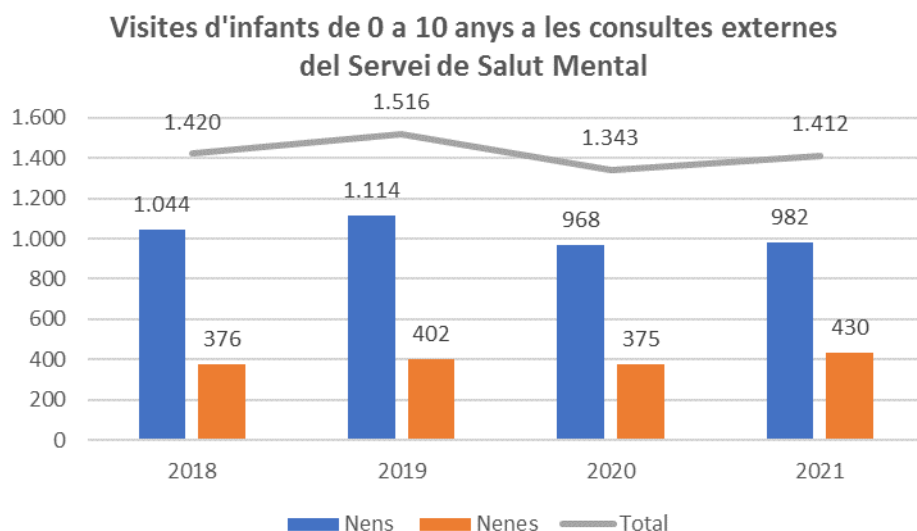
³⁰ Ministerio de Sanidad. Encuesta Nacional de Salud de España. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

Total visites d'infants de 0 a 10 anys atesos al servei de consultes externes del Servei de Salut Mental del SAAS, per tipus de trastorn (2018-2021)

	2018		2019		2020*		2021	
	Nens	Nenes	Nens	Nenes	Nens	Nenes	Nens	Nenes
Discapacitat intel·lectual	2		7	6	7	2	9	14
Altres trastorns del neurodesenvolupament		4					3	2
Esquizofrènia i altres trastorns psicòtics		1		10				
Estudi diagnòstic	9		15	10	27	11	15	32
Estudi diagnòstic trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat	1	4	15	7	14	14	20	
Retard generalitzat del desenvolupament	8	2	14	1	11	4		
Trastorns adaptatius i per estrès	90	56	73	58	35	40	28	46
Trastorn de l'alimentació		3		2	5	7	1	
Trastorn de l'aprenentatge	41	28	79	44	76	20	83	55
Trastorn de la conducta	29	13	20	7	7	4	57	7
Trastorn del son			2		8		7	2
Trastorns depressius	5		10	4	4	1		
Trastorn obsessiu compulsiu	3		3				3	
Trastorn per ansietat	34	2	19	17	13	16	19	6
Trastorns motors i tics					2	6		6
Trastorn d'eliminació		3	3	2	3	1		
Trastorn de la personalitat	1	2	18	3	8	5		
Trastorn relacionat amb el consum d'alcohol						1		
Trastorn neurocognitiu								1
Trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat	375	107	415	83	303	55	323	144
Trastorn de l'espectre autista	199	19	212	32	164	26	290	49
Valoració trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat			1	1	17	7		
Sense codificar	224	117	153	71	221	117	67	40
Altres		5	10	6	10	8	2	6
Altres problemes	23	10	45	38	33	30	55	20
TOTAL	1.044	376	1.114	402	968	375	982	430

* Any 2020 mesos de març a desembre

Font: Butlletí del Consell General, núm. 19/2021. Butlletí del Consell General, núm. 46/2022.
Elaboració pròpia.

(Any 2020 mesos de març a desembre)

Font: Butlletí del Consell General, núm. 19/2021. Butlletí del Consell General, núm. 46/2022.
Elaboració pròpia.

Les dades recullen el total de visites d'infants entre 0 i 10 anys atesos al servei de consultes externes del Servei de Salut Mental en els dotze mesos de cada any

(excepte el 2020 que estan comptabilitzades entre el mes de març i el mes de desembre). Per tant, no correspon al nombre de casos atesos sinó que poden ser visites successives del mateix infant al llar de l'any. El total de visites durant els anys 2020 i 2021 s'han mantingut respecte les dels anys 2018 i 2019, amb un lleuger descens en el cas dels nens.

Els trastorns amb més nombre de visites en aquests anys són el trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat, el trastorn de l'espectre autista, trastorns de l'aprenentatge, trastorns adaptatius i per estrès, i trastorn de la conducta, en general amb més freqüència entre els nens que entre les nenes, excepte en els trastorns adaptatius i per estrès que hi ha més nenes en els darrers anys.

Total visites d'adolescents d'11 a 17 anys atesos al servei de consultes externes del Servei de Salut Mental del SAAS, per tipus de trastorn (2018-2021)

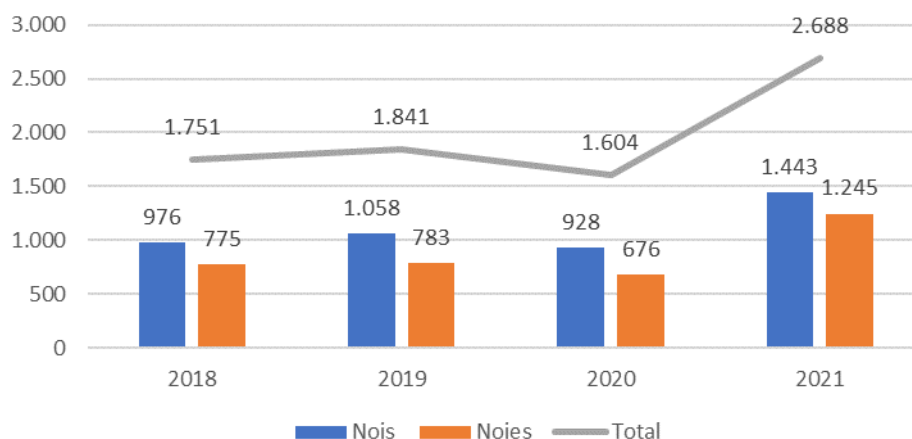
	2018		2019		2020*		2021	
	Nois	Noies	Nois	Noies	Nois	Noies	Nois	Noies
Discapacitat intel·lectual		3			1	1	16	15
Altres trastorns del neurodesenvolupament	14	10	11	15	7	5		1
Esquizofrènia i altres trastorns psicòtics	2	24	1	20		29	11	13
Estudi diagnòstic	5	4	6	5		8	20	10
Estudi diagnòstic trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat			1	6	6	12	11	8
Joc patològic	6		6		4		5	
Retard generalitzat del desenvolupament							5	
Trastorns adaptatius i per estrès	99	220	121	179	64	95	101	218
Trastorn de l'alimentació		60	2	71	5	77	7	49
Trastorn de l'aprenentatge	5	24	8	11	15	11	44	19
Trastorn d'angoixa						5	3	3
Trastorn per ansietat	27	59	23	59	37	28	58	159
Trastorn de la conducta	62	31	41	33	26	43	49	56
Trastorn del son	1						1	5
Trastorns depressius	89	79	107	77	84	55	63	137
Trastorn obsessiu compulsiu	4	16	6	8	7	2	31	
Trastorn de la personalitat	2	2	8	6	7	10		13
Trastorn somatomorf indiferenciat	3	3	2	9				
Trastorn de símptomes somàtics						1		
Trastorns relacionats amb el consum de tabac					2			
Trastorn bipolar		2						1
Trastorns motors i tics	7		13	1	4			
Trastorn relacionat amb el consum d'alcohol								10
Trastorn relacionat amb el consum de cànnabis	35	9	40	7	9	9	12	16
Trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat	329	112	390	140	346	137	538	262
Trastorn de l'espectre autista	189	30	152	33	103	22	188	83
Valoració del trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat					5			
Visita informes				3		5		9
Sense codificar	80	86	79	75	152	106	222	128
Altres	1		1		8	5	3	2
Altres problemes	16	1	40	25	36	10	55	28
TOTAL	976	775	1.058	783	928	676	1.443	1.245

* Any 2020 mesos de març a desembre

Font: Butlletí del Consell General, núm. 19/2021. Butlletí del Consell General, núm. 46/2022.

Elaboració pròpia.

Visites d'adolescents de 11 a 17 anys a les consultes externes del Servei de Salut Mental

(Any 2020 mesos de març a desembre)

Font: Butlletí del Consell General, núm. 19/2021. Butlletí del Consell General, núm. 46/2022.
Elaboració pròpia.

Pel que fa a les visites d'adolescents de 11 a 17 anys atesos al servei de consultes externes del Servei de Salut Mental, es detecta un increment l'any 2021 tant entre els nois com entre les noies.

El trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat també és el més freqüent entre els adolescents, seguit dels trastorns adaptatius i per estrès, trastorns de l'espectre autista, trastorns depressius, trastorns per ansietat, trastorn de la conducta, trastorn de l'alimentació, i trastorn de l'aprenentatge. En el trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat i els trastorns de l'espectre autista s'han registrat més visites entre els nois que entre les noies, mentre que en els trastorns adaptatius i per estrès, els trastorns de l'alimentació i el trastorn per ansietat hi ha més visites entre les noies. En els trastorns de la conducta i els trastorns depressius, també hi ha més visites de noies en els darrers anys.

Temptatives de suïcidi d'adolescents entre 11 i 17 anys ateses per l'Àrea de Salut Mental del SAAS

	Nois	Noies	Total
2019	1	1	2
2020	2	0	2
2021	0	9	9

Font: Butlletí del Consell General, núm. 46/2022. Elaboració pròpia.

Una altra dada relacionada amb la salut mental dels menors són les temptatives de suïcidi.

Els intents d'autòlisi es defineixen com els actes autolesius deliberats que no tenen un final letal perquè la conducta autolesiva és interrompuda en el seu curs o bé perquè no comporta danys físics mortals. Per tant, inclouen tots els tipus de temptatives (des de la crida d'atenció fins a l'intent d'elevada letalitat). És a dir, a

l'hora de registrar els intents d'autòlisi atesos, es disposa d'un únic codi que engloba diferents graus de les temptatives d'autòlisi: per exemple, quan es parla d'intent de suïcidi, poden ser també crides d'atenció o autolesions lleugeres sense lesió autolítica o intenció de morir-se.³¹

En els darrers, entre els adolescents d'11 a 17 anys s'han registrat dos casos intents d'autòlisi el 2019 (un noi i una noia), dos casos el 2020 (dos nois) i nou casos el 2021 (totes noies). No consta cap cas d'infants entre 0 i 10 anys.

³¹ Butlletí del Consell General, núm. 46/2022.

Infants vacunats contra la diftèria-tètanus-tos ferina (%)

	DTP 3 dosis	DTP 4 dosis
2010	99,29	97,75
2011	99,59	98,85
2012	98,68	96,36
2013	96,32	94,43
2014	97,06	95,99
2015	96,92	95,39
2016	97,85	95,30
2017	99,71	97,57
2018	99,53	96,27
2019	99,07	94,89
2020	98,18	96,89

Font: Ministeri de Salut

La vacunació és una de les mesures de salut pública més importants per a la prevenció i reducció de malalties infeccioses. La immunització per vacunació a gran escala ha erradicat o pràcticament eliminat malalties com la verola o la poliomielitis. A Andorra les vacunes són obligatòries en les primeres edats i per això s'observen nivells de cobertura molt alts. Per mesurar la cobertura de **vacunació contra la diftèria-tètanus-tos ferina (DTPa)** es disposa de l'indicador del percentatge d'infants amb primovacunació (3 dosis de DTPa) i de primovacunació i booster (4 dosis de DTPa) del grup d'infants de 4 anys escolaritzats, que són respectivament un 98,2% i un 96,9%, l'any 2020. A Espanya, l'any 2019, el 97,5% dels infants entre 0 i 1 any havien rebut la vacunació contra la diftèria-tètanus-tos ferina.³²

³² Ministerio de Sanidad.

Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

3. BENESTAR MATERIAL

Percentatge de població menor de 16 anys en risc de pobresa o exclusió social (AROPE)

18,9% (any 2020)

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

Percentatge de població menor de 16 anys en risc de pobresa (viuen en llars amb una despesa per sota del 60% de la mediana nacional)

16,1% menors de 16 anys (any 2020)

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

Percentatge de població menor de 16 anys que viuen en llars amb molt baixa intensitat laboral

0,2% (any 2020)

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

Percentatge de població menor de 16 anys que es troben en situació de privació material severa

5,4% (any 2020)

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

Llars amb infants menors de 16 anys que no poden fer front a una despesa imprevista (1.050€)

33,7% (any 2020)

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

Llars amb infants menors de 16 anys que no es poden permetre pagar una setmana de vacances a l'any fora de casa

13,8% (any 2020)

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

Prestacions per fill a càrrec

Import liquidat: 1.367.370 € (0,053% PIB). Nombre d'ajuts: 718; 1.263 fills beneficiaris (any 2021)

Font: Departament d'Estadística. A055. Estadística de prestacions familiars per fill a càrrec. A056 Estadística de prestacions familiars. Any 2021.

Índex de desigualtat (S80/S20)

4,2% (any 2020) Total població

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

*Llars amb menors d'edat que declaren que la seva situació econòmica es dolenta o molt dolenta

7,3 (any 2022)

Font: CRES. Observatori primer semestre 2022

*Llars amb menors d'edat que declaren que la seva situació econòmica ha empitjorat des del començament de la pandèmia

29,7 (any 2022)

Font: CRES. Observatori primer semestre 2022

Falten dades per als següents indicadors:

* Població menor de 18 anys que viu en llars que pateixen pobresa crònica (renda per sota del 60% de la mediana nacional durant almenys tres de quatre anys)

La Convenció sobre els drets de l'infant també estableix en l'article 27 el reconeixement del dret dels infants a un nivell de vida adequat per al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social. Tot i que la responsabilitat primordial de proporcionar les condicions de vida que calguin per al desenvolupament dels infants correspon als pares, es fa constar que els Estats han d'adoptar mesures per ajudar els pares i les persones responsables dels infants a donar efectivitat a aquest dret.

La pobresa es pot mesurar de dues maneres:

- Pobresa absoluta, en base a la carència d'un mínim de recursos necessaris per gaudir d'una vida de qualitat.
- Pobresa relativa, en funció del volum de renda disponible en relació amb el conjunt de la població.

La població en **risc de pobresa** és un indicador per mesurar la pobresa relativa, és a dir, respecte al conjunt de població, i fa referència al nombre o percentatge de persones que es troba per sota el llindar del 60% de la mediana dels ingressos per unitat de consum. Això no vol dir que totes les persones estiguin per sota d'aquest llindar es trobin en situació de pobresa, però sí que és un indicador del risc de pobresa i delimita la població més vulnerable.

Es considera que les persones que viuen en llars amb uns ingressos disponibles equivalents per sota del 60% de la mediana estan en risc de pobresa. L'any 2020 aquest llindar correspon a 14.388€ en el cas d'una llar d'un sol adult i 30.214€ en les llars amb dos adults i dos nens menors de 14 anys.

Població en risc de pobresa abans i després de prestacions socials per edat

	Risc de pobresa	2019	2020
Menors de 16 anys	Després de prestacions	19,2	16,1
	Abans de prestacions socials (sense incloure pensions)	19,0	17,7
	Abans de prestacions socials i pensions	18,5	15,3
Entre 16 i 64 anys	Després de prestacions	11,1	10,1
	Abans de prestacions socials (sense incloure pensions)	12,6	12,6
	Abans de prestacions socials i pensions	13,2	13,4
65 anys o més	Després de prestacions	19,2	24,8
	Abans de prestacions socials (sense incloure pensions)	22,9	26,9
	Abans de prestacions socials i pensions	59,4	66,7
TOTAL	Després de prestacions	13,4	13,0
	Abans de prestacions socials (sense incloure pensions)	14,9	15,3
	Abans de prestacions socials i pensions	20,2	20,8

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

Les prestacions socials tenen una incidència en la reducció de la taxa de risc de pobresa, que passa d'un 20,8% en el conjunt de la població abans de prestacions socials i pensions a un 15,3% abans de les prestacions socials (sense pensions) i a un 13% després de les prestacions socials i pensions. Aquesta reducció és més evident entre les persones de 65 anys o més que passen d'una taxa de risc de pobresa abans de prestacions socials i pensions del 66,7%, a un 24,8% després de prestacions socials i pensions. Entre els menors de 16 anys la taxa de risc de pobresa és del 16,1% (després de prestacions), i ha disminuït 3 punts respecte l'any 2019.³³

Població menor de 18 anys en risc de pobresa abans i després de prestacions socials

Risc de pobresa	2019	2020
Després de prestacions	19,6	16,0
Abans de prestacions socials (sense incloure pensions)	19,8	17,2
Abans de prestacions socials i pensions	19,3	15,2

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020

L'any 2020 hi havia un 16% de menors de 18 anys en risc de pobresa a Andorra.

A Espanya, l'any 2020 hi havia un 27,4% de menors de 18 anys en risc de pobresa relativa (viuen en llars amb una renda per sota del 60% de la mediana nacional).³⁴

Població en risc de pobresa després de prestacions segons el tipus de llar

Risc de pobresa	2019	2020
Un adult	18,4	18,3
Un adult amb nens dependents	31,6	28,5
Dos adults o més amb nens dependents	11,7	10,7
Dos adults o més sense nens dependents	9,5	10,1
TOTAL	13,4	13,0

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

Segons el tipus de llar destaca que les llars monoparentals (un adult amb nens dependents) són les que presenten un major percentatge de risc de pobresa (28,5%). Les llars d'un adult amb nens dependents són les que tenen més incidència de risc de pobresa, tot i que ha disminuït respecte al 2019.

³³ En anteriors edicions de l'Enquesta de Condições de Vida es contrastava els ingressos declarats amb les dades declarades a l'IRPF, però no es tenien dades per les persones amb ingressos inferiors a 24.000€. Així, la declaració d'ingressos de l'enquesta tendia a una infravaloració de les declaracions. Els resultats del 2019 i 2020 s'han revisat amb nous registres administratius que permeten contrastar les dades declarades a l'enquesta amb les dades de fonts administratives. Això explica l'increment dels imports mitjans i medians, i la disminució de l'índex de GINI, el S20/S80, la taxa de pobresa i la sobrecàrrega de costos de les llars, respecte els càlculs d'edicions anteriors. Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

³⁴ INE. Encuesta de Condiciones de Vida.

Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

La **privació material** és una dimensió de l'exclusió social que fa referència a la dificultat dels individus o les llars per pagar els béns de consum i les activitats que són pròpies d'una societat en un moment donat (poden ser de primera necessitat o no), sense considerar els estils de vida volgudament austers. La impossibilitat d'accés a certs consums bàsics poden provocar una manca d'integració social.

L'indicador de privació material severa mostra el percentatge de les persones que viuen en llars que no es poden permetre 4 dels 8 conceptes següents: fer una setmana a l'any de vacances, una alimentació que contingui carn, peix o pollastre cada dos dies, mantenir l'habitatge a una temperatura adequada durant els mesos freds, fer front a unes despeses imprevistes, pagar rebuts relacionats amb l'habitatge principal sense retard, disposar d'automòbil, disposar d'ordinador i reemplaçar mobles quan estan desgastats o malmesos. Les persones que viuen en llars que presenten una mancança forçada d'almenys 4 dels 8 conceptes considerats, estarien en situació de privació material severa.

Percentatge de població segons el tipus de privació, 2020

Percentatge de població que presenta carència en els següents conceptes

Tipus de privació	Població total	Menors 16 anys
No pot permetre's anar de vacances almenys una setmana a l'any	13,8	9,7
No pot permetre's una alimentació que contingui carn, pollastre o peix almenys cada dos dies	0,3	0,7
No pot permetre's mantenir l'habitatge a una temperatura adequada	2,6	1,9
No té capacitat pot fer front a despeses imprevistes*	32,4	33,7
Ha tingut algun retard en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge (hipoteca o lloguer, rebuts, etc.) en els darrers dotze mesos	5,7	6,4
No pot permetre's disposar d'un automòbil	3,8	2,6
No pot permetre's disposar d'un ordinador	2,7	1,4
No pot reemplaçar els mobles quan estan desgastats o malmesos	19,5	21,9

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

*Despeses imprevistes 1.050€ en l'enquesta del 2020. Per al càlcul del valor de despeses imprevistes s'utilitza el llindar de risc de pobresa (60% de la mediana) per unitat de consum, dividit entre 12 i arrodonit fins a un màxim d'un 5%. S'utilitzen les dades de l'ECV de dos anys enrere, però pels dos primers anys de l'enquesta s'utilitza informació nacional adequada, pel que s'ha calculat el valor mitjançant els llindars calculats a través de l'EPF.

Llars que no poden fer front a una despesa imprevista* per tipus de llar

	2019	2020
Unipersonal	41,3	38,7
Un adult amb nens dependents	58,4	54,0
Dos adults o més amb nens dependents	29,3	27,1
Dos adults o més sense nens dependents	32,5	31,2
TOTAL	34,6	32,4

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

* 1.050€ l'any 2020 i 950€ l'any 2019. Per al càlcul del valor de despeses imprevistes s'utilitza el llindar de risc de pobresa (60% de la mediana) per unitat de consum, dividit entre 12 i arrodonit fins a un màxim d'un 5%, segons les dades de l'ECV de dos anys enrere.

Un 32,4% de la població declara no poder fer front a una despesa imprevista de 1.050€ l'any 2020, un 54% en el cas de les llars formades per un adult i nens dependents (llars monoparentals).

Llars que no es poden permetre pagar almenys una setmana de vacances a l'any per tipus de llar

	2019	2020
Unipersonal	22,9	23,1
Un adult amb nens dependents	30,8	32,9
Dos adults o més amb nens dependents	9,3	7,2
Dos adults o més sense nens dependents	15,3	13,4
TOTAL	15,1	13,8

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

Un 13,8% de la població no es pot permetre pagar una setmana de vacances a l'any, un 32,9% entre les llars amb un adult i nens dependents.

A Espanya, l'any 2020, un 34,5% de les llars amb menors de 18 anys no es podien permetre una setmana de vacances a l'any fora de l'habitatge habitual i un 36,7% no podien afrontar una despesa imprevista.³⁵

Privació material severa per tipus de llar

Percentatge de població que no es pot permetre almenys quatre dels vuit conceptes*

	2019	2020
Unipersonal	6,8	9,1
Un adult amb nens dependents	17,4	17,2
Dos adults o més amb nens dependents	4,5	3,1
Dos adults o més sense nens dependents	4,1	3,3
TOTAL	5,7	5,2

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

* Anar de vacances almenys una setmana a l'any, menjar carn, pollastre o peix almenys cada dos dies, mantenir l'habitatge a una temperatura adequada, afrontar unes despeses imprevistes, pagar

³⁵ Instituto Nacional de Estadística. Encuesta de condiciones de vida. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

sense retard les despeses relacionades amb l'habitatge en els darrers dotze mesos, disposar d'un automòbil, disposar d'un ordinador i reemplaçar els mobles quan estan desgastats o malmesos.

L'any 2020 el 5,2% de la població andorrana es troba en una situació de privació material severa. Les persones més afectades per la privació material severa són les que viuen en llars formades per un adult amb nens dependents (17,2%). Entre els menors de 16 anys un 5,4% viuen en llars que es troben en aquesta situació de privació material. L'any 2020 a Espanya hi havia un 9% de menors de 18 anys en llars amb privació material severa.³⁶

Una altra dimensió en l'anàlisi de la pobresa és la situació de la llar en relació amb l'ocupació, ja que el fet d'estar al marge del mercat laboral, és a dir, en situació d'inactivitat o d'atur, comporta un major risc de pobresa. Tanmateix, el fet de tenir un treball tampoc garanteix una bona situació econòmica, ja que es poden donar situacions de pobresa entre persones laboralment actives, el que s'anomena "pobresa en el treball" o "pobresa activa",³⁷ a causa dels baixos salaris i la precarietat laboral.

L'indicador de persones que resideixen en llars amb baixa intensitat laboral quantifica el percentatge de persones menors de 60 anys que resideixen en llars on la intensitat laboral és inferior al 20% calculada com la ràtio entre els mesos efectivament treballats pels membres de la llar en edat de treballar i el potencial de treball dels membres de la llar en edat de treballar.

Persones residint en llars amb baixa intensitat laboral per tipus de llar

	2019	2020
Unipersonal	2,7	3,6
Un adult amb nens dependents	2,8	2,0
Dos adults o més amb nens dependents	1,8	1,2
Dos adults o més sense nens dependents	2,2	1,9
TOTAL	2,1	1,9

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

La intensitat laboral es calcula amb la ràtio entre els mesos efectivament treballats pels membres de la llar en edat laboral (menors de 60 anys) i el seu potencial de treball durant el darrer any. La baixa intensitat laboral indica el percentatge de persones menors de 60 anys que resideixen en llars la intensitat laboral de les quals és inferior al 20%.

L'any 2020 un 1,9% de la població menor de 60 anys viu en llars amb baixa intensitat laboral (2,1% l'any 2018). Aquest percentatge és superior entre les llars unipersonals (3,6) i monoparentals (2,0%). Entre els menors de 16 anys, un 0,2% viuen en llars amb baixa intensitat laboral. A Espanya, un 7,2% de la població menor de 18 anys viu en llars amb baixa intensitat de treball.³⁸

³⁶ Instituto Nacional de Estadística. Encuesta de condiciones de vida.

Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

³⁷ Consejo de Trabajo, Económico y Social de Catalunya (2012). El riesgo de pobreza relacionado con el mercado de trabajo. http://ctesc.gencat.cat/doc/doc_23696641_1.pdf

³⁸ Instituto Nacional de Estadística. Encuesta de condiciones de vida.

Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

L'indicador **AROPE** (At Risk of Poverty and/or Exclusion) recull la proporció de població que es troba en situació de risc a la pobresa (ingressos per unitat de consum inferiors al 60% de la mediana), o en situació de privació material severa (carència de 4 dels 8 conceptes), o viu en una llar amb intensitat de treball molt baixa (llars amb menys d'un 20% del temps potencial de treball en el darrer any). Per tant, els casos que es troben en almenys una d'aquestes circumstàncies estarien en risc de pobresa o exclusió.

Taxa de risc de pobresa, privació material severa, baixa intensitat laboral i AROPE

	2019	2020
Taxa de risc de pobresa	13,4	13,0
Privació material severa	5,7	5,2
Baixa intensitat laboral	2,1	1,9
AROPE (risc de pobresa o exclusió social)	18,1	17,2

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

L'any 2020 el 17,2% de la població d'Andorra es troba en risc de pobresa o exclusió social, és a dir, en alguna de les tres situacions que componen aquest indicador (risc de pobresa, privació material severa o baixa intensitat laboral). En el conjunt de la Unió Europea aquest indicador era del 21,9%, a Espanya del 27% i a França del 18,9%.

Taxa de risc de pobresa, privació material severa, baixa intensitat laboral i AROPE. Població menor de 16 anys

	2019	2020
Taxa de risc de pobresa	19,2	16,1
Privació material severa	7,1	5,4
Baixa intensitat laboral	1,2	0,2
AROPE (risc de pobresa o exclusió social)	22,3	18,9

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

L'any 2020, un 18,9% dels menors de 16 anys es troben en situació de risc de pobresa o exclusió (un 16,1% en risc de pobresa, un 5,4% en situació de privació material severa i un 0,2% viu en una llar amb baixa intensitat laboral). A Espanya, un 31,1% de la població menor de 18 anys es trobava en situació de risc de pobresa o exclusió social.³⁹

³⁹ INE - Encuesta de Condiciones de Vida.
Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

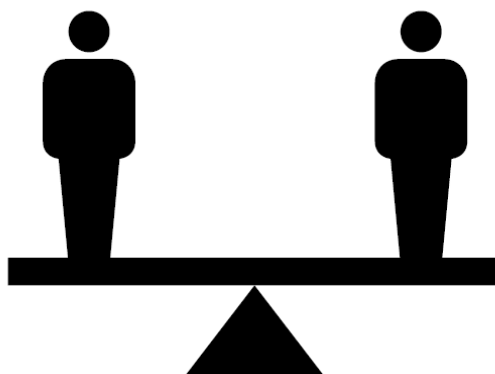
Índex de desigualtat (s80/s20)

	Andorra	Espanya	França	UE
2020	4,2	5,8	4,5	5,2
2019	4,9	5,9	4,3	5,0

Font: Departament d'Estadística. A047-A163-A164. Enquesta de condicions de vida. Any 2020.

L'índex de ratio S80/S20 mesura la desigualtat en la distribució de la renda (valores més alts indiquen major desigualtat). Aquest indicador s'interpreta como la relació entre la renda disponible total del 20% de la població amb ingressos més elevats i la del 20% amb ingressos més baixos.

Per al conjunt de la població d'Andorra aquest índex és de 4,2 l'any 2020. Per tant, la renda del 20% de la població amb més ingressos és 4,2 vegades superior a la renda del 20% de la població amb menys ingressos. Aquest índex a Espanya és de 6,3% entre la població menor de 18 anys.⁴⁰

⁴⁰ INE - Encuesta de Condiciones de Vida.
Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

Les prestacions socials familiars són importants per corregir situacions de risc de pobresa infantil.⁴¹ Dins de la Unió Europea s'observa una major incidència de pobresa infantil en els països on es destinen menys recursos públics a les prestacions familiars (que només cobreixen a famílies amb llindars de renda molt baixos deixant fora bona part de la població en risc), mentre que els països amb índexs més baixos de pobresa infantil són els que més inverteixen en polítiques de família i infància.⁴²

A Andorra, la prestació familiar per fill a càrrec és una prestació econòmica atorgada pel Govern a favor de les famílies amb un o més fills amb la finalitat de contribuir a compensar les despeses derivades de la criança dels fills. També es poden beneficiar d'aquesta prestació les famílies que acullin un menor tutelat per l'Administració. Es consideren "despeses derivades de la criança" les indispensables per a la manutenció, l'habitatge, la roba, la salut i les relacionades amb la formació i el lleure. Poden percebre aquesta prestació econòmica quan se'ls hagi reconegut el dret d'accés a la prestació després d'haver acreditat que reuneixen els requisits establerts en la Llei 6/2014, del 24 d'abril, de serveis socials i sociosanitaris.

La **prestació per fills a càrrec** es percep per cada fill a càrrec o menor acollit en situació de guarda legal i la quantia és del 10% del LECS⁴³ individual. Aquesta prestació es percep mentre es compleixin els requisits establerts de residència (tenir residència legal, efectiva i permanent a Andorra, i acreditar que s'hi ha residit durant 7 anys immediatament anteriors al moment de la sol·licitud), edat (tenir a càrrec un fill o més d'un fill menor de 18 anys o de 25 anys si són estudiants o haver acollit o assumit la guarda legal d'un menor de 18 anys) i

⁴¹ Segons la Recomanació de la Comissió Europea "Invertir en infància: trencar el cicle de desigualtats", des de les polítiques públiques cal garantir els recursos suficients a les famílies amb infants a càrrec per assegurar el seu dret a un nivell de vida adequat i garantir el seu benestar present i futur.

⁴² Federació d'Entitats d'Atenció i d'Educació a la Infància i Adolescència (2012). Pobresa infantil a Catalunya. Informe FEDAIA. http://www.social.cat/documents/pobresainfantilfedai_informe.pdf

⁴³ Llindar econòmic de cohesió social (LECS). És una referència objectiva, que s'utilitza per determinar quan es considera que una persona o unitat familiar de convivència pot necessitar ajuda per prevenir o actuar davant de situacions de necessitat o de marginació social, promocionar l'autonomia o ser beneficiari de determinats serveis i programes d'atenció social. Aquest llindar també serveix per fixar la quantia màxima de determinades prestacions. La quantia del LECS personal és equivalent al salari mínim oficial.

El LECS d'una unitat familiar de convivència es calcula de la forma següent:

- Quan la unitat familiar la compon un matrimoni o una unió estable de parella: el LECS és el salari mínim oficial augmentat en un 70%.
- Quan la unitat familiar la compon un matrimoni o una unió estable de parella amb familiars fins al segon grau de consanguinitat, el LECS es calcula sumant al LECS personal un 50% per cada membre menor de 14 anys i un 70% per cada membre més gran d'aquesta edat.
- Quan la unitat familiar és monoparental, el LECS familiar es calcula d'acord amb el punt anterior i s'incrementa amb un 20% del LECS personal.
- Quan la unitat familiar està integrada per una persona o més amb discapacitat, reconeguda per la Comissió Nacional de Valoració (CONAVA), el LECS familiar es calcula d'acord amb els paràgrafs anteriors i s'incrementa amb un 20% del LECS personal per cada membre que tingui acreditada aquesta situació.

ingressos (els ingressos de la unitat familiar de convivència han de ser inferiors al LECS familiar i el patrimoni no pot superar el barem de valoració patrimonial).⁴⁴

Prestacions familiars per fill a càrrec

	Imports liquidats	Import liquidat per família	Famílies amb prestació	Total fills beneficiaris	Beneficiaris per 1.000 habitants	Import prestacions / PIB
2015	730.492 €	1.560 €	468	817		
2016	979.632 €	1.721 €	569	1.012	7,8	0,038%
2017	1.085.040 €	1.770 €	613	1.128	8,2	0,041%
2018	1.145.203 €	1.781 €	643	1.133	8,4	0,042%
2019	1.301.543 €	1.621 €	803	1.418	10,4	0,046%
2020	1.336.480 €	1.861 €	718	1.284	9,2	0,053%
2021	1.367.370 €	1.904 €	718	1.263	9,0	0,053%

Font: Departament d'Estadística. A055. Estadística de prestacions familiars per fill a càrrec. A056. Estadística de prestacions familiars. Any 2021.

Dades del Departament d'Afers Socials, tractades pel Departament d'Estadística per a la NP_A055-A056_20221024.

L'any 2021 des del Ministeri d'Afers Socials es van atorgar 718 prestacions familiars (beneficiant a 1.263 infants) per un l'import total de 1.367.370€, el que suposa una mitjana de 1.904€ per família. Aquesta despesa en protecció social en família-fills representa un 0,053% del PIB d'Andorra de l'any 2021 (un 1,3% a Espanya: 0,6% en diner i 0,7% en espècie).⁴⁵

PERCEPCIÓ DE LA SITUACIÓ ECONÒMICA DE LA LLAR

En l'enquesta de l'Observatori del CRES s'inclouen cada any preguntes sobre la situació econòmica de la població andorrana. En les següents taules es mostren les dades de les persones que tenen fills menors de 18 anys.

Percepció de la situació econòmica personal (llars amb menors de 18 anys)

	2020	2021	2022
Bona o molt bona	48,1%	48,0%	48,3%
Regular	40,1%	38,0%	44,0%
Dolenta o molt dolenta	11,8%	14,0%	7,3%

Font: Andorra Recerca +Innovació. Grup de sociologia. Observatori

⁴⁴ Llei 6/2014, del 24 d'abril, de serveis socials i sociosanitaris.

⁴⁵ Ministerio de Trabajo y Economía Social.

Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

L'any 2021, un 48% dels enquestats que tenen fills menors de 18 anys afirmen que la seva situació econòmica es bona o molt bona, un 44% regular i un 7% dolenta o molt dolenta.

Percepció de l'evolució de la situació econòmica personal des del començament de la pandèmia (llars amb menors de 18 anys)

	2020	2021	2022
Ha millorat	3,3%	9,7%	15,3%
Està igual	59,6%	56,7%	54,6%
Ha empitjorat	37,1%	33,6%	29,7%

Font: Andorra Recerca +Innovació. Grup de sociologia. Observatori

En relació amb l'evolució de la situació econòmica personal des del començament de la pandèmia, prop d'un 55% dels enquestats que tenen fills menors de 18 anys consideren que està igual, gairebé un 30% diuen que ha empitjorat i un 15% que ha millorat.

4. ENTORN FAMILIAR I SOCIAL

Percentatge de nens/es de 12 a 16 anys que declaren que poden parlar dels seus problemes amb la seva família

83,8% (any 2019)

Font: CRES. Enquesta de convivència escolar 2018-2019.

Percentatge de nens/es de 12 a 16 anys que consideren que quan parlen, la seva família els escolta

92,2% (any 2019)

Font: CRES. Enquesta de convivència escolar 2018-2019.

Població menor de 18 anys que viu en llars que manifesten tenir "goteres, humitats en parets, terra, sostres o fonaments, o podridura en terres, marcs de finestres o portes"

10,7% (any 2019)

Font: Departament d'Estadística. Enquesta de Condicions de Vida 2019. Elaboració pròpia.

Població menor de 18 anys que viu en llars que pateixen problemes de contaminació, brutícia i altres problemes mediambientals en la zona (fums, males olors, aigües residuals...)

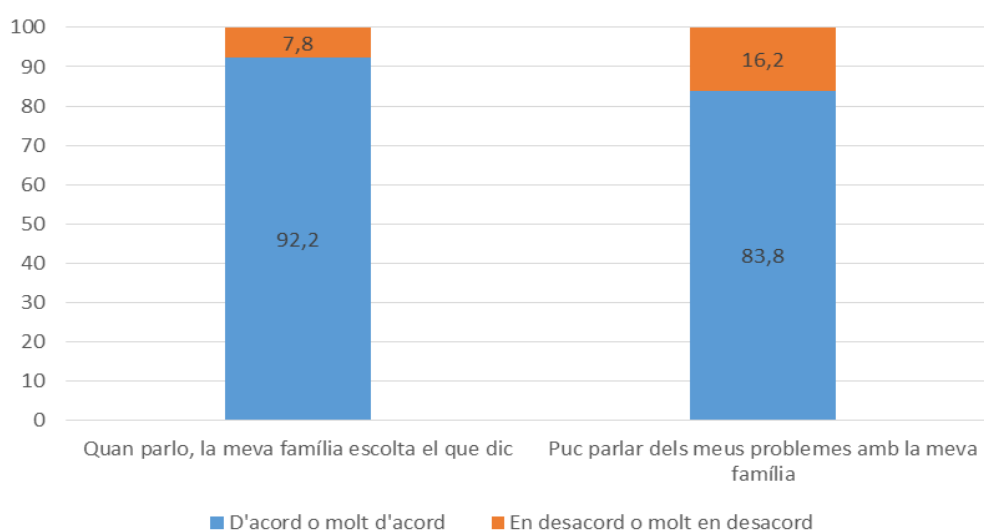
10,2% (any 2019)

Font: Departament d'Estadística. Enquesta de Condicions de Vida 2019. Elaboració pròpia.

L'entorn familiar i social influeixen en el desenvolupament dels infants. En aquest àmbit es consideren indicadors sobre la comunicació amb la família, les característiques de l'habitatge o la qualitat del medi ambient, que són elements que es relacionen amb la qualitat de vida.

En l'àmbit familiar és important per al benestar dels infants una bona qualitat de les relacions familiars, atès que la família és el principal context de desenvolupament i educació dels infants. La comunicació entre pares i fills és una de les dimensions bàsiques de les relacions paterno-filials per afavorir un ambient de confiança per compartir experiències i que afavoreix que els adolescents tinguin una major confiança en ells mateixos, una millor autoestima, major benestar psicològic i relacions familiars més satisfactòries, entre altres beneficis.⁴⁶

Percentatge d'acord o en desacord amb les afirmacions: "Quan parlo la meua família escolta el que dic", "Puc parlar dels meus problemes amb la meua família". Alumnes de segona ensenyança curs (2018-2019)

Font: CRES. Enquesta de convivència escolar 2018-2019.

Així, a Andorra, prop d'un 84% dels menors de 12 a 16 anys enquestats l'any 2019 manifesten que **poden parlar dels seus problemes amb la família** i un 93% consideren que **quan parlen se senten escoltats per la seva família**.⁴⁷ Cal prestar atenció als nens i nenes que diuen que no poden parlar amb la família dels seus problemes o que no se senten escoltats per la seva família, per conèixer els motius d'aquestes mancances i intentar millorar la seva situació. A Espanya, aquests indicadors corresponen a la població d'11 a 18 anys, entre els quals un 44,5% diuen que poden parlar dels seus problemes amb la seva família i un 76,4% consideren que en la seva família quan parla, algú escolta el que diu (dades de l'any 2018).⁴⁸

⁴⁶ Moreno C, Ramos P, Rivera F et al. *La adolescencia en España: salud, bienestar, familia, vida académica y social. Resultados del Estudio HBSC 2018*. Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social, 2019.

⁴⁷ CRES. Enquesta de convivència escolar 2018-2019.

⁴⁸ HBSC. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

En relació amb la **qualitat de l'habitatge** hi ha diferents indicadors que tenen en compte la carència d'instal·lacions bàsiques o la presència de problemes estructurals, problemes amb l'entorn, etc.⁴⁹ Per exemple, els problemes relacionats amb "goteres, humitats en parets, terra, sostres, sòl o fonaments, o podridura en sòls, marcs de finestres o portes" són factors que es contemplen per considerar una situació residencial insalubre.

L'habitatge té algun dels problemes següents?

	Goteres		Llum		Sorolls		Contaminació		Delinqüència	
	Sí	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No
Menor de 18 anys	10,7	89,3	11,7	88,3	19,2	80,8	10,2	89,8	0,8	99,2
18 a 29 anys	11,3	88,7	14,7	85,3	25,8	74,2	15,3	84,7	2,0	98,0
30 a 44 anys	11,2	88,8	13,8	86,2	27,0	73,0	12,1	87,9	0,7	99,3
45 a 64 anys	8,4	91,6	10,2	89,8	22,6	77,4	11,1	88,9	1,2	98,8
65 anys o més	5,9	94,1	10,9	89,1	18,1	81,9	13,4	86,6	0,4	99,6
Total	9,5	90,5	11,9	88,1	22,8	77,2	12,0	88,0	1,0	99,0

Font: Departament d'Estadística. Enquesta de condicions de vida 2019. Elaboració pròpia.

Goteres, humitats en parets, sostres, sòl o fonaments, o podridura en sòls, marcs de finestres o portes.

Escassetat de llum natural.

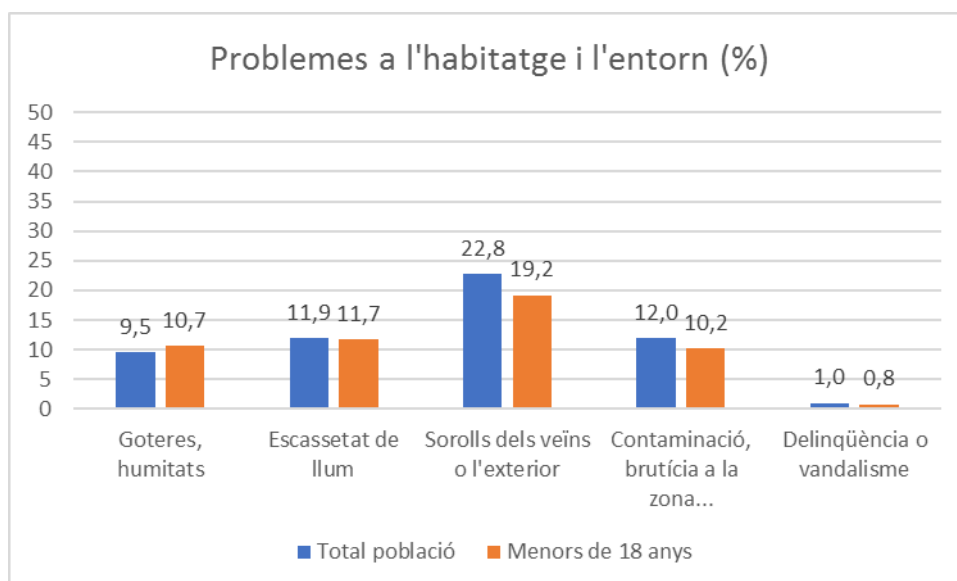
Sorolls produïts pels veïns o procedents de l'exterior (trànsit, negocis, zona industrial, etc.).

Contaminació, brutícia o altres problemes mediambientals en la zona (fum, males olors, aigües residuals, etc.).

Delinqüència o vandalisme en la zona.

⁴⁹ García Luque, O. Como medir la exclusión residencial.

<http://www3.uah.es/congresoreps2013/Paneles/panel7/sesion3/olga@um.es/TCPonenciaREPSOGL.pdf>

Font: Departament d'Estadística. Enquesta de condicions de vida 2019. Elaboració pròpia.

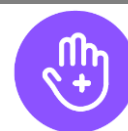
A Andorra, l'any 2019 un 9,5% de la població va manifestar que el seu habitatge presentava un problema de goteres o humitats (el percentatge és d'un 10,7% entre els menors de 18 anys). Els problemes més esmentats eren els sorolls produïts pels veïns o procedents de l'exterior (un 22,8% en el conjunt de la població i un 19,2% entre els menors de 18 anys), seguit de la contaminació, brutícia o altres problemes mediambientals en la zona (un 12% del total de la població i un 10,2% entre els menors de 18 anys) i l'escassetat de llum natural (un 11,9% del total de la població i un 11,7% entre els menors d'edat). Un 1% de la població declarava problemes relacionats amb la delinqüència o vandalisme a la zona (un 0,8% entre els menors de 18 anys).

A Espanya, un 15,5% dels menors de 18 anys vivien en llars amb goteres, humitats a les parets, etc. (any 2019), i un 11,8% de les llars amb menors tenien problemes de contaminació o altres problemes mediambientals (any 2020).⁵⁰

⁵⁰ Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

5. INFÀNCIA VULNERABLE

Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que declaren haver rebut cops, puntades de peu o empentes a l'escola/institut en els darrers dos mesos

15,5% una o més vegades al mes (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Població de 11 a 16 anys víctimes de violència física o psíquica en l'àmbit escolar (identificats per la policia)

15 menors (29,8 casos per cada 10.000 nens/es de 11 a 16 anys, any 2021)

Font: Servei de Policia; Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

Població menor de 18 anys víctimes de violència en l'àmbit familiar (identificats per la policia)

29 menors (22,9 casos per cada 10.000 menors, any 2021)

Font: Servei de Policia; Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

Població menor de 18 anys víctima de delictes contra la llibertat sexual (identificats per la policia)

19 menors (15 casos per cada 10.000 menors, any 2021)

Font: Servei de Policia; Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

Mesures educatives imposades pels tribunals (Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat)

24 mesures (32,1 per cada 10.000 persones de 12 a 20 anys, any 2021)

Font: Ministeri de Justícia i Interior. Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

Percentatge de mesures d'internament de menors infractors respecte el total de mesures educatives imposades pels tribunals en aplicació de la Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat

0% (any 2021)

Font: Ministeri de Justícia i Interior.

Nombre de naixements per cada 1.000 nenes de 15 a 17 anys

(0 any 2021)

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

Menors de 18 anys beneficiaris de les prestacions d'atenció social (ajuts econòmics ocasionals)

515 (any 2021)

Font: Departament d'Estadística. A057. Estadística d'Ajuts Econòmics Ocasionals. Any 2021.

Percentatge de nens/es en acolliment familiar en relació amb el total dels nens/es acollits

50% (any 2021)

Font: Departament d'Estadística. A050. Estadística dels mitjans de protecció a la infància. Any 2021. Elaboració pròpia.

*** Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que declaren que algú els ha pressionat o intentat fer xantatge perquè li enviessin fotos o vídeos de caràcter eròtic/sexual**

18,7% alguna vegada (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

*** Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que declaren que algú els ha fet xantatge amb publicar o difondre fotos o vídeos seus de caràcter eròtic/sexual**

7,7% alguna vegada (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Falten dades per als següents indicadors:

Mesures de protecció a la infància (expedients de guarda i tutela a 31 de desembre)

***Població menor de 18 anys víctima de delictes informàtics**

L'àmbit dels drets de protecció fa referència a qüestions com la violència contra els infants, la justícia de menors, o les mesures de protecció (que es tracten en els articles 19, 20, 37, 39 i 40 de la Convenció).

VÍCTIMES DE MALTRACTAMENT I VIOLÈNCIA

L'Organització Mundial de la Salut defineix la violència com l'ús intencional de la força o el poder físic, de fet o com amenaça, contra un mateix, contra una altra persona o un grup o comunitat, que causi o tingui moltes probabilitats de causar lesions, mort, danys psicològics, trastorns del desenvolupament o privacions.⁵¹ I defineix el maltractament infantil com els abusos i la desatenció de què son objecte els menors de 18 anys, incloent tots els tipus de maltractament físic o psicològic, abús sexual, desatenció, negligència i explotació comercial o d'altre tipus que causen o poden causar un perjudici a la salut, desenvolupament o dignitat de l'infant, o posar en perill la seva supervivència, en el context d'una relació de responsabilitat, confiança o poder.⁵²

Segons l'entorn on es produeix es pot classificar com a maltractament o assetjament escolar, o maltractament en la família o violència domèstica.

El *bullying*⁵³ o assetjament escolar fa referència una sèrie de comportaments negatius entre companys (amenaces, insults, exclusió d'un grup, agressió física o verbal, etc.), que es produeixen de forma intencionada i continuada. Dan Olweus – catedràtic de psicologia de la Universitat de Bergen (Noruega) i un dels pioners en l'estudi d'aquest fenomen en l'entorn escolar– defineix l'assetjament escolar com una “conducta de persecució física i/o psicològica que realitza un/a alumne/a contra un/a altre/a, el qual escull com a víctima de repetits atacs. Aquesta acció, negativa i intencionada, situa la víctima en una posició de la qual difícilment pot sortir-se'n pels seus propis mitjans. La continuïtat d'aquestes relacions provoca en les víctimes efectes clarament negatius: descens de l'autoestima, estats d'ansietat i quadres depressius, cosa que dificulta la seva integració en el medi escolar i el desenvolupament normal dels aprenentatges”.⁵⁴

Pel que fa a l'assetjament a l'escola, una primera dada a considerar són els alumnes que han viscut una sèrie de situacions en els darrers dos mesos.⁵⁵

⁵¹ Organización Mundial de la Salud. Informe mundial sobre la violencia y la salud. https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/abstract_es.pdf

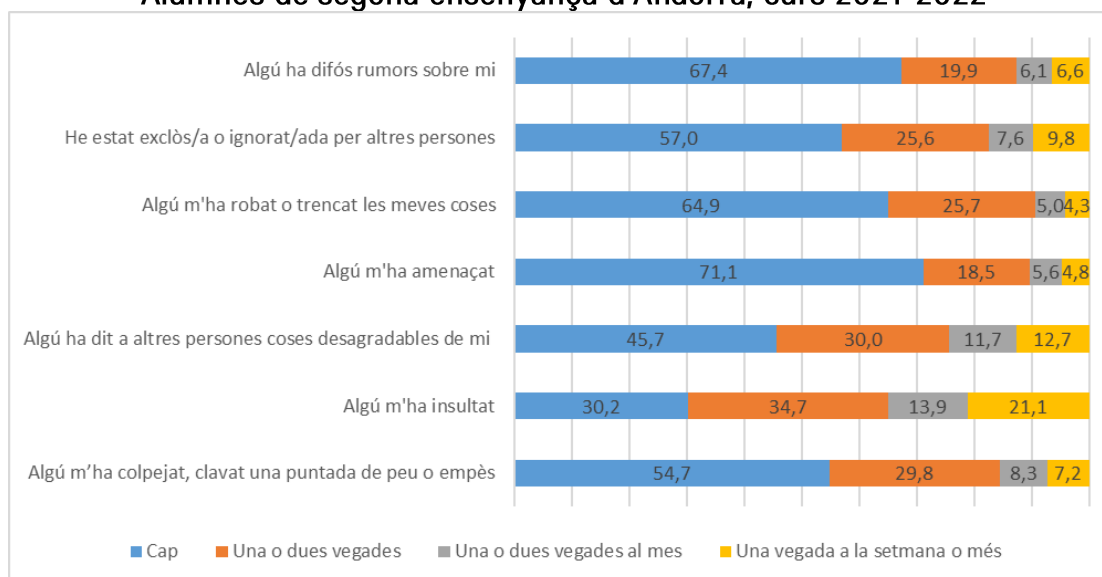
⁵² Organización Mundial de la Salud. Maltrato de menores. https://www.who.int/topics/child_abuse/es/

⁵³ *Bullying* és el terme en anglès que s'utilitza per anomenar l'assetjament escolar i ve de *bully* que significa “abusador”. Avilés, José M. (2002): *Bullying. Intimidación y maltrato entre el alumnado*. STEE-EILAS.

⁵⁴ Olweus, D. (1983). Low school achievement and aggressive behaviour in adolescent boys. In: Magnusson, D. and Allen, V. (Eds.). *Human development. An interactional perspective*. New York: Academic Press, pp. 353-365.

⁵⁵ Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Freqüència amb què han viscut aquestes situacions.*
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

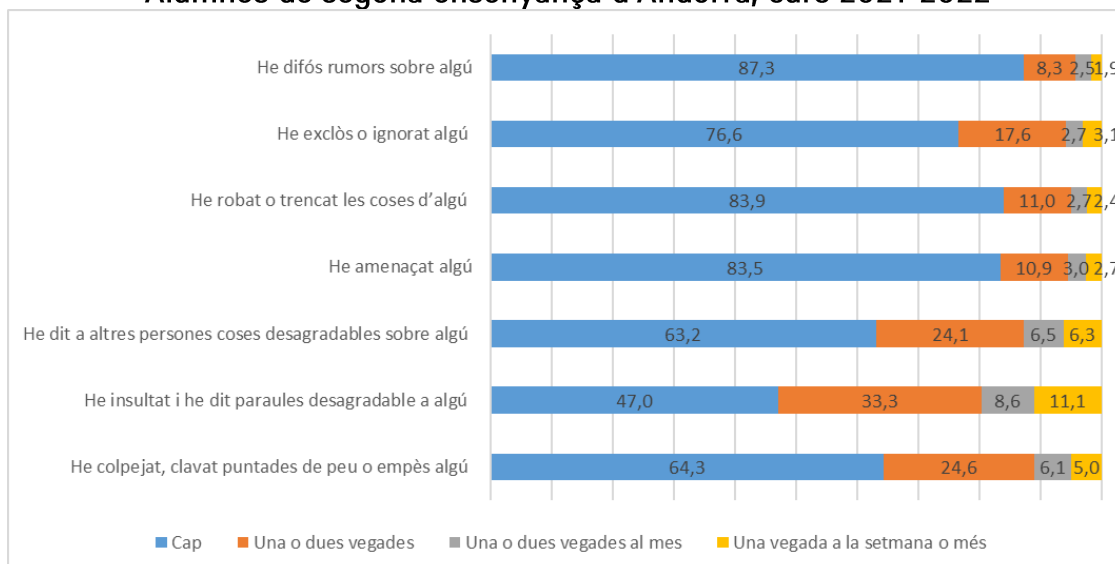

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.
 *Percentatge sobre els casos vàlids

En conjunt, un 43,9% d'alumnes han viscut alguna de les situacions d'assetjament una o més vegades al mes (criteri preventiu) i un 28,2% d'alumnes han viscut alguna de les situacions una o més vegades a la setmana (criteri estricte).

D'altra banda també s'han considerat els casos que han fet alguna d'aquestes accions a altres alumnes en els darrers dos mesos.

Freqüència amb què han fet aquestes situacions.*
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.
 *Percentatge sobre els casos vàlids

Considerant el conjunt d'aquestes situacions, un 24,6% dels alumnes diuen que han fet alguna de les accions una o més vegades al mes i un 14,5% una o més vegades a la setmana.

Hi ha casos que són alhora víctimes i agressors. Així, del 28,2% dels alumnes que han estat víctimes una vegada a la setmana o més una part només han estat víctimes (16,3%) i un (11,9%) han estat víctimes i agressors.

Víctimes i agressors assetjament*
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

	Víctimes	Víctimes-agressors	Agressors
Noies	19,4 %	9,4 %	2,4 %
Nois	12,8 %	13,8 %	2,6 %
TOTAL	16,3%	11,9%	2,6%

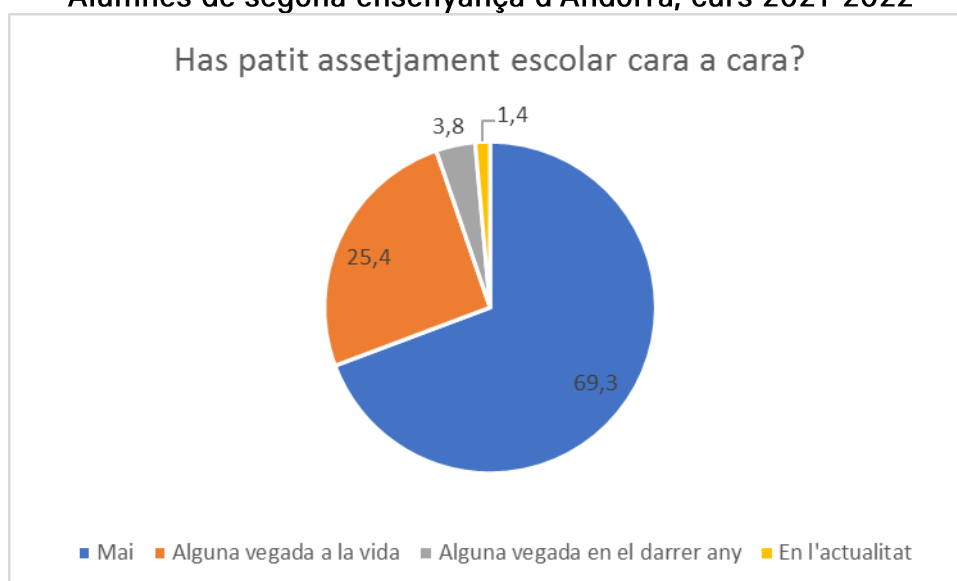
Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

* Alumnes que han viscut alguna de les situacions una o més vegades a la setmana en els darrers dos mesos.

Aquestes dades indiquen l'existència de relacions conflictives que es produeixen en les interaccions entre els alumnes a l'escola, però no totes aquestes situacions es poden considerar casos de *bullying* o assetjament. Les accions agressives es consideren com a assetjament quan es produeix una situació d'abús de poder entre agressor i víctima, amb indefensió per part de la víctima enfront l'agressor, si hi ha una intencionalitat de fer mal per part de l'agressor i si l'agressió es produeixi de manera repetida el llarg del temps (normalment amb una freqüència d'un cop a la setmana o més). Per tant, cal tenir en compte més criteris per determinar si són casos d'assetjament, com ara si els alumnes que han viscut aquestes situacions les consideren intencionades o com una broma, ja que l'opinió de l'afectat és important a l'hora de considerar les accions experimentades com a maltractament o no. És diferent assetjar que fer una broma, tot i que algunes bromes poden causar malestar i poden derivar en assetjament si es repeteixen amb molta freqüència i produeixen un patiment a la víctima.

El fet que una part dels alumnes que han estat víctimes també siguin agressors, pot indicar que entre els alumnes implicats no sempre es dona una situació de desequilibri de poder. No es pot saber si són casos d'agressió mútua, és a dir si els alumnes que han estat víctimes han agredit a les mateixes persones agressores o si són víctimes de les agressions d'uns companys i agredeixen a altres. En tot cas, la constatació d'aquest doble rol serveix per matisar les dades globals de víctimes i d'agressors, i indica que cal indagar més en cada cas per poder considerar aquestes situacions com a assetjament.

Autopercepció d'haver patit assetjament escolar.*
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

*Percentatge sobre els casos vàlids

Independentment de les situacions viscudes en els darrers mesos, el 69,3% dels alumnes de segona ensenyança del curs 2021-2022 consideren que no han patit mai assetjament en persona a l'escola, un 25,4% diuen alguna vegada a la vida, un 3,8% alguna vegada en el darrer any i un 1,4% en l'actualitat.

Víctimes d'alguna situació d'agressió una vegada a la setmana o més segons l'autopercepció d'haver patit assetjament a l'escola.

Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

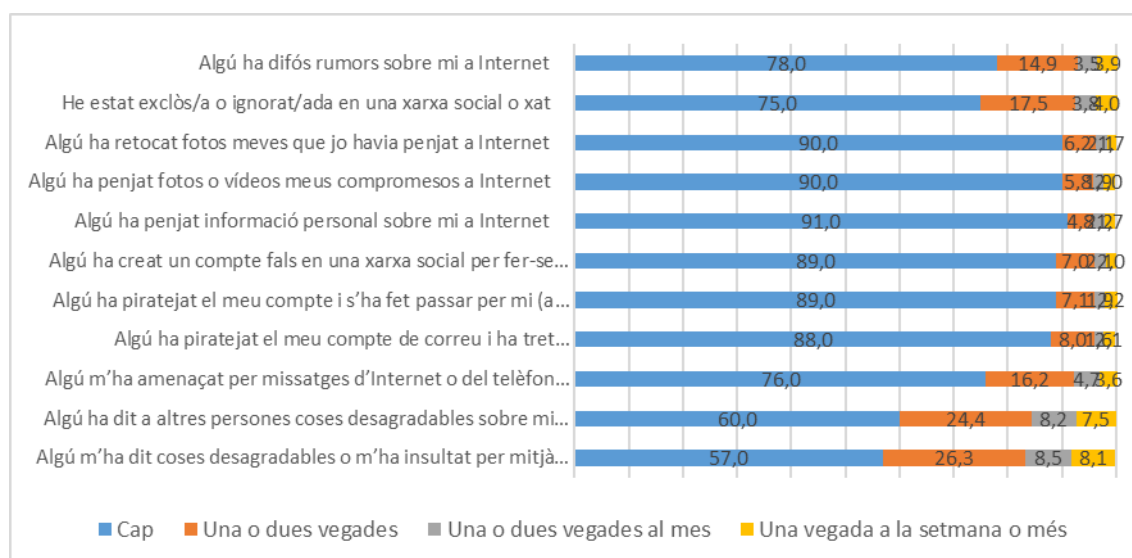
% Totals	Total	Autopercepció d'haver patit assetjament a l'escola			
		Mai	Alguna vegada a la vida	Alguna vegada en el darrer any	En l'actualitat
Víctimes assetjament setmanal	16,3	7,6	6,5	1,4	0,8
Víctimes-agressors assetjament setmanal	11,9	7,0	3,2	1,2	0,4
TOTAL VÍCTIMES	28,2	14,6	9,7	2,6	1,2

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

Aquestes dades indiquen que l'autopercepció dels alumnes com a víctimes d'assetjament a l'escola no coincideix amb el fet d'haver viscut alguna de les situacions d'agressió amb una freqüència setmanal. Així, entre els casos que han viscut alguna de les situacions una vegada a la setmana o més (un 28,2% del total d'alumnes), un 14,6% consideren que mai han patit assetjament (un 7,6% correspon a víctimes i un 7% a víctimes-agressors), un 9,7% diuen que alguna vegada a la vida (un 6,5% víctimes i un 3,2% víctimes-agressors), un 2,6% alguna vegada en el darrer any (un 1,4% víctimes i un 1,2% víctimes-agressors) i 1,2% diuen que pateixen assetjament a l'escola en l'actualitat (un 0,8% víctimes i un 0,4% víctimes-agressors).

Per valorar la incidència del ciberassetjament, es demana la freqüència amb què els alumnes que han viscut algunes situacions d'assetjament en els darrers mesos a través de les xarxes socials, fòrums, xats, videojocs o del telèfon mòbil, ja sigui com a víctimes o com a autors.

Freqüència amb què han viscut aquestes situacions en els darrers dos mesos.*
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

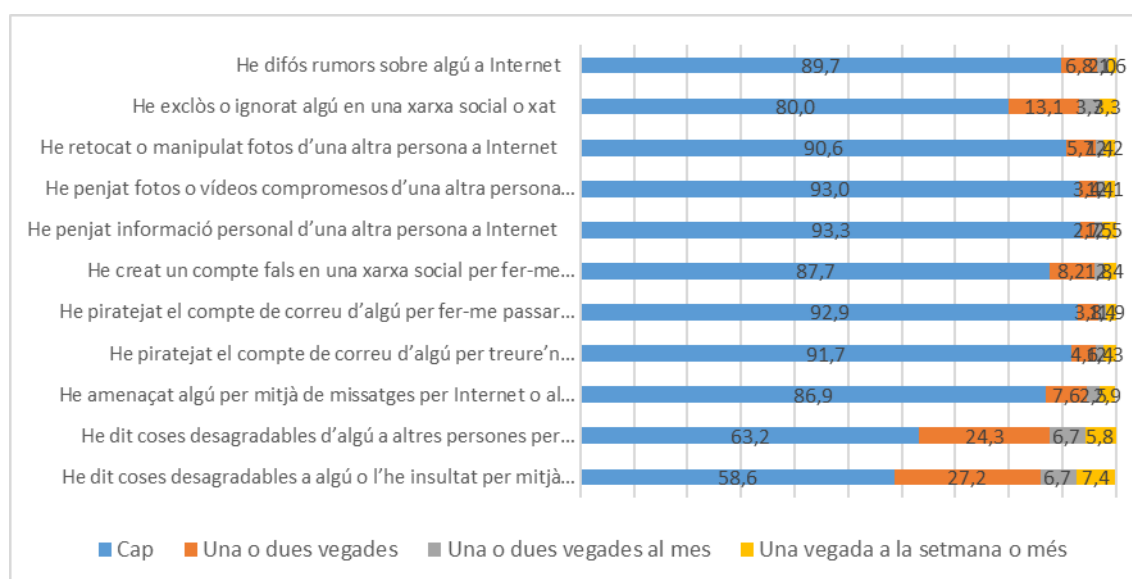

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

*Percentatge sobre els casos vàlids

Un 14,3% dels alumnes diuen que han viscut alguna d'aquestes situacions de ciberassetjament una o més vegades a la setmana en els darrers dos mesos.

Freqüència amb què han fet aquestes situacions.*
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

*Percentatge sobre els casos vàlids

En conjunt, hi ha un 12,3% dels alumnes que diuen que han fet alguna de les accions una o més vegades a la setmana.

Igual que en l'assetjament cara a cara, en el ciberassetjament hi ha casos que són alhora víctimes i agressors. Entre les noies hi ha més proporció de víctimes i entre els nois més casos de víctimes-agressors (víctimes i agressors alhora).

Víctimes i agressors ciberassetjament.*
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

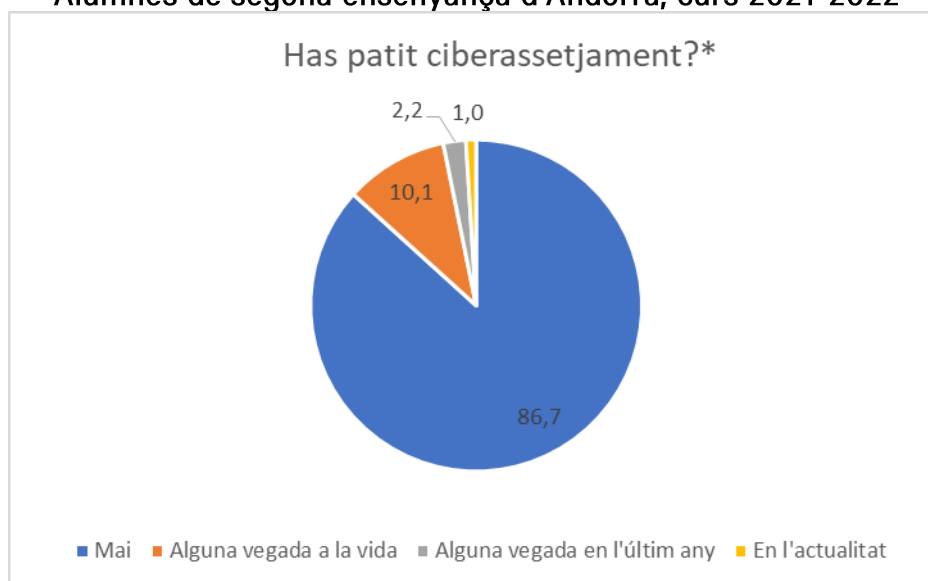
	Víctimes	Víctimes-agressors	Agressors
Noies	7,8 %	4,8 %	4,8 %
Nois	6,2 %	8,6 %	4,8 %
TOTAL	7,0%	7,3%	5,0%

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

* Alumnes que han viscut alguna de les situacions una o més vegades a la setmana en els darrers dos mesos.

Entre el 14,3% d'alumnes que han estat víctimes d'alguna de les situacions de ciberassetjament una part són només víctimes (7,0%) i la resta són víctimes i agressors alhora (7,3%).

Autopercepció d'haver patit ciberassetjament.*
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

*Percentatge sobre els casos vàlids

A banda de les situacions de ciberassetjament que han viscut en els darrers mesos, pel que fa a la percepció subjectiva, destaca que un 86,7% dels alumnes de segona ensenyança diuen que no han patit mai ciberassetjament, un 10,1% alguna vegada a la vida, un 2,2% alguna vegada en el darrer any i un 1,0% en l'actualitat.

Víctimes d'alguna situació d'agressió en línia una vegada a la setmana o més segons l'autopercepció d'haver patit ciberassetjament a l'escola.
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

% Totals	Total	Autopercepció d'haver patit ciberassetjament a l'escola			
		Mai	Alguna vegada a la vida	Alguna vegada en el darrer any	En l'actualitat
Víctimes ciberassetjament setmanal	7,0	4,7	1,4	0,6	0,3
Víctimes-agressors ciberassetjament setmanal	7,3	4,0	1,9	0,8	0,5
TOTAL VÍCTIMES	14,3	8,7	3,3	1,5	0,8

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

Igual que amb l'assetjament cara a cara, l'autopercepció dels alumnes com a víctimes de ciberassetjament no correspon en tots els casos amb el fet d'haver viscut alguna de les situacions amb una freqüència setmanal. Així, del 14,3% dels casos que han viscut alguna de les situacions de ciberassetjament en els darrers dos mesos (víctimes o víctimes i agressors a l'hora) un 8,7% consideren que mai han patit ciberassetjament, un 3,3% alguna vegada a la vida, un 1,5% alguna vegada en el darrer any i un 0,8% en l'actualitat.

Superposició entre assetjament i ciberassetjament
Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

Víctima CIBERASSETJAMENT			Víctima ASSETJAMENT		
	No	Sí		No	Sí
Víctima ASSETJAMENT	62,2	37,8	Víctima CIBERASSETJAMENT	25,7	74,3

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

Es dona certa superposició entre l'assetjament escolar i el ciberassetjament. Així, entre els alumnes víctimes d'assetjament cara a cara, la majoria (62,2%) no han patit ciberassetjament, mentre que un 37,8% sí que han estat víctimes de l'assetjament en línia. Entre els alumnes que han estat víctimes de ciberassetjament, un 74,3% també han patit assetjament cara a cara, davant un 25,7% que no han estat víctimes d'assetjament.

Les dades de les situacions viscudes pels alumnes i de la percepció d'haver patit assetjament es poden complementar amb els casos de **víctimes de violència en l'àmbit escolar identificats per la policia**, si bé cal tenir en compte que només una part de les víctimes denuncien aquestes situacions.

Menors d'11 a 16 anys víctimes de violència en l'àmbit escolar (identificats per la policia)

	Menors d'11 a 16 anys víctimes de violència en l'àmbit escolar (identificats per la policia)	Població d'Andorra d'11 a 16 anys	Menors víctimes de violència en l'àmbit escolar per cada 10.000 menors d'11 a 16 anys
2012	14	4.694	29,8
2013	10	4.722	21,2
2014	9	4.649	19,4
2015	8	4.675	17,1
2016	19	4.650	40,9
2017	13	4.674	27,8
2018	8	4.717	17,0
2019	31	4.878	63,6
2020	10	4.962	20,2
2021	15	5.041	29,8

Font: Servei de Policia; Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

Segons les dades de la policia, l'any 2021 hi va haver 15 casos de menors entre 11 i 16 anys víctimes de violència física o psíquica en l'àmbit escolar, que equival a una taxa de gairebé 30 casos per cada 10.000 menors que tenen aquesta edat.

D'altra banda, el maltractament infantil en la família és tota forma de maltractament cap al infants en el qual l'autor/a té una relació familiar amb el menor maltractat (pares, germans, avis, tiets, etc.), incloent maltractament físic, psicològic, sexual o negligència.

Menors de 0 a 17 anys víctimes de violència domèstica (identificats per la policia)

	Menors de 0 a 17 anys víctimes de violència domèstica (identificats per la policia)	Població d'Andorra de 0 a 17 anys	Menors víctimes de violència domèstica per cada 10.000 nens de 0 a 17 anys
2012	14	13.520	10,4
2013	10	13.368	7,5
2014	10	13.337	7,5
2015	12	13.331	9,0
2016	8	13.251	6,0
2017	16	13.055	12,3
2018	14	12.945	10,8
2019	19	12.904	14,7
2020	18	12.757	14,1
2021	29	12.639	22,9

Font: Servei de Policia; Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

A Andorra, el nombre de menors de 0 a 17 anys **víctimes de violència domèstica** identificats per la policia l'any 2021 va ser de 29 casos, que representen una taxa de 23 casos per cada 10.000 nens/es d'aquesta edat.

Els delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual inclouen agressions i abusos sexuals, assetjament sexual de menors, corrupció de menors, pornografia de menors, entre altres.

**Menors de 0 a 17 anys víctimes de delictes contra la llibertat sexual
(identificats per la policia)**

	Menors de 0 a 17 anys víctimes de delictes contra la llibertat sexual	Població d'Andorra de 0 a 17 anys	Menors víctimes de delictes contra la llibertat sexual per cada 10.000 menors de 0 a 17 anys
2012	19	13.520	14,1
2013	8	13.368	6,0
2014	13	13.337	9,7
2015	8	13.331	6,0
2016	10	13.251	7,5
2017	7	13.055	5,4
2018	12	12.945	9,3
2019	18	12.904	13,9
2020	18	12.757	14,1
2021	19	12.639	15,0

Font: Servei de Policia; Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

Pel que fa als menors **víctimes de delictes contra la llibertat sexual**, l'any 2021 es van denunciar 19 casos a la policia, que representa una taxa de 15 casos per cada 10.000 menors.

Menors d'11 a 16 anys
víctimes de violència
en l'àmbit escolar

Menors de 0 a 17 anys
víctimes de violència
en l'àmbit familiar

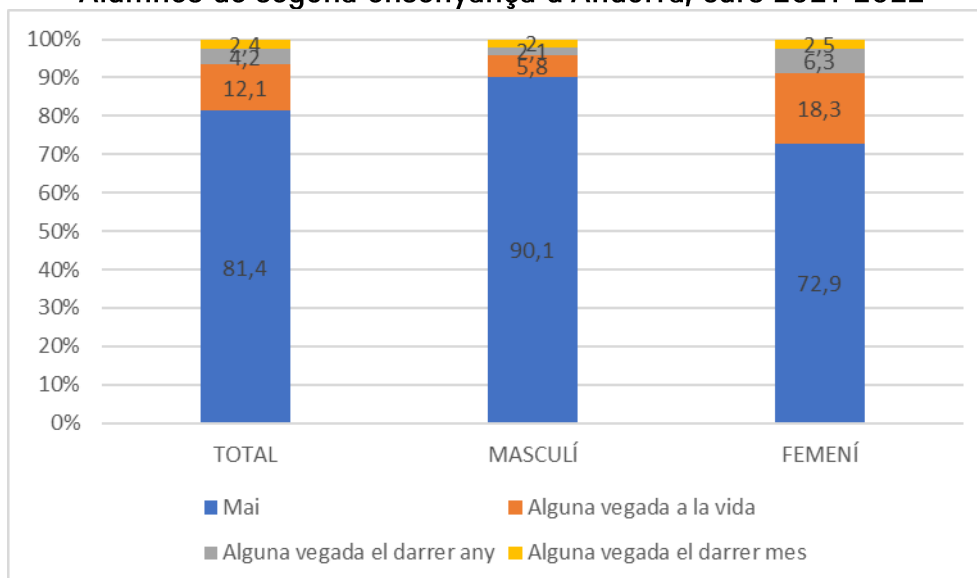

Menors de 0 a 17 anys
víctimes de delictes
contra la llibertat sexual

Tot i que no es disposen de dades globals del nombre de menors d'edat víctimes de delictes informàtics identificats per la policia,⁵⁶ en relació amb aquest tema es poden valorar algunes conductes de risc en línia que han viscut els alumnes de segona ensenyança, com els casos que els han pressionat o fet xantatge en relació a material de contingut sexual.

Algú t'ha pressionat o intentat fer xantatge perquè li enviessis fotos o vídeos de caràcter eròtic sexual?

Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

*Percentatge sobre els casos vàlids

Un 18,7% dels alumnes de segona ensenyança diuen que alguna vegada algú els ha pressionat o intentat fer xantatge perquè li enviessis fotos o vídeos de caràcter eròtic sexual: un 2,4% en el darrer mes, un 4,2% en el darrer any i un 12,1% fa més temps. Les noies han patit aquestes pressions i xantatges amb més freqüència que els nois.

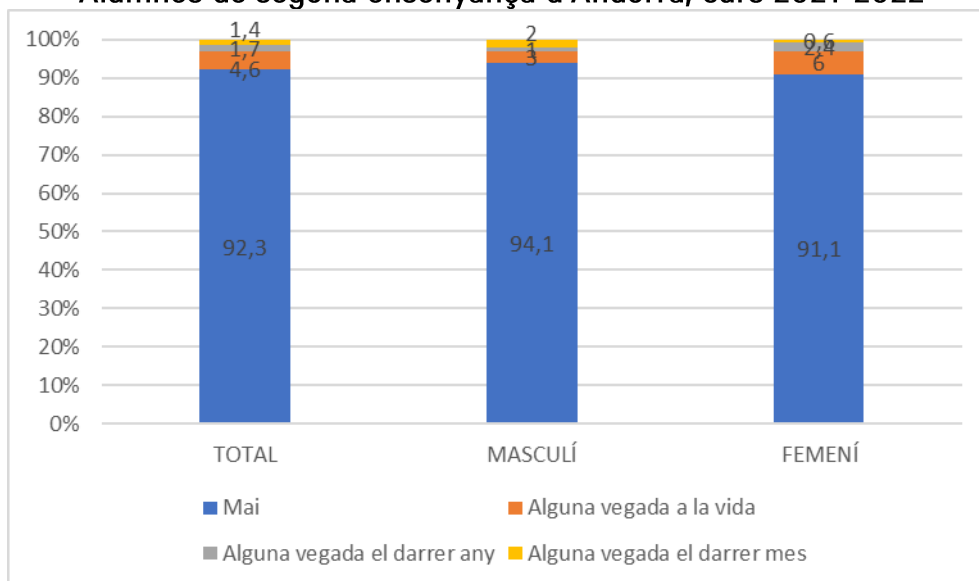
⁵⁶ Les dades del nombre de víctimes d'infraccions penals relacionades amb la cibercriminalitat recollides en el sistema estadístic de criminalitat a Espanya

<<https://estadisticasdecriminalidad.ses.mir.es/publico/portalestadistico/>>

inclouen diferents fets penals (amenaces i coaccions, delictes sexuals, falsificació informàtica, frau informàtic, etc.), i per tant abasta més casos que les conductes de risc en línia que s'han demanat en l'enquesta.

Algú t'ha fet xantatge amb publicar o difondre fotos o vídeos teus de caràcter eròtic sexual.

Alumnes de segona ensenyança d'Andorra, curs 2021-2022

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència.

*Percentatge sobre els casos vàlids

Un 7,7% dels alumnes de segona ensenyança diuen que algú els ha fet xantatge amb publicar o difondre fotos o vídeos seus de caràcter eròtic sexual (un 1,4% en el darrer mes, un 1,7% en el darrer any i un 4,6% anteriorment) amb més proporció entre les noies que entre els nois.

CONFLICTE AMB LA LLEI

Menors interpel·lats per la policia segons motiu d'intervenció*

	Conductes delictives			Consum tòxics			Abusos sexuals		
	Noies	Nois	TOTAL	Noies	Nois	TOTAL	Noies	Nois	TOTAL
2012	25	124	149	4	34	38	0	4	4
2013	51	101	152	11	28	39	0	1	1
2014	49	113	162	14	60	74	0	7	7
2015	22	110	132	7	29	36	0	0	0
2016	44	124	168	9	21	30	0	3	3
2017	35	124	159	3	35	38	0	1	1
2018	50	105	155	12	34	46	0	0	0
2019	43	99	142	6	34	40	2	1	3
2020	22	99	121	1	16	17	0	8	8
2021	53	104	157	6	16	22	0	2	2

Font: Servei de policia.

Consum tòxics: Autors de tinença, consum o tràfic de drogues

Conductes delictives: Autors de qualsevol infracció exceptuant les de drogues i les sexuals

Presumpte autor d'abusos sexuals: Autors d'infraccions sexuals

Pel que fa als **menors interpel·lats per la policia** com a autors d'infraccions, l'any 2021 es van interpel·lar 2 menors per abusos sexuals, 22 per consum de tòxics (tinença, consum o tràfic de drogues) i 157 per altres conductes delictives (qualsevol infracció excepte les de drogues i les sexuals). Entre aquests menors interpel·lats per la policia hi ha més nois que noies.

Els menors en conflicte amb la llei, especialment els que estan complint alguna mesura judicial en règim d'internament, són infants en situació d'especial vulnerabilitat i és important trobar mesures alternatives a l'internament per facilitar la reintegració d'aquests menors.

Segons s'estableix a la Llei 15/2019, del 15 de febrer, qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, que substitueix la Llei qualificada de la jurisdicció de menors de l'any 1999,⁵⁷ les **mesures disciplinàries** i

⁵⁷ Amb la Llei qualificada de la jurisdicció de menors de l'any 1999, de modificació parcial de Codi penal i de la Llei qualificada de la justícia, es va instaurar la figura del batlle de Menors competent per jutjar els fets comesos pels majors de 12 anys i menors de 18 anys tipificats com a delictes menors i contravencions penals, malgrat que la majoria d'edat penal s'assolia a partir dels setze anys. A partir de la modificació del Codi penal de l'any 2005 es va elevar la majoria d'edat penal als 18 anys i es permet l'aplicació d'aquestes mesures als menors de 21 anys. En la Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, es trasllada la competència per jutjar les infraccions penals comeses per menors d'edat al Tribunal de Corts, que ofereix més garanties als menors d'edat que són jutjats penalment. També es preveu per primera vegada que els menors d'edat puguin ser jutjats pel batlle mitjançant el procediment de l'ordenança penal, en els mateixos termes que ho poden ser les persones majors d'edat d'acord amb la Llei qualificada del Codi de procediment penal, per fer possible que, quan sigui aconsellable, els processos es puguin resoldre amb una celeritat més gran i amb una pena menys important per al menor d'edat condemnat, la qual cosa pot evitar-ne l'estigmatització innecessària. També es modifica la Llei qualificada del Codi Penal en l'article relacionat a la minoria d'edat penal, establint que les a les persones que no hagi

educatives imposades pels tribunals als menors que han comès una infracció tipificada al Codi penal, tenen com a finalitat la inclusió de la persona menor d'edat en el seu àmbit educatiu, familiar i social.

Entre les mesures disciplinàries hi ha: l'internament en un centre, ja sigui en règim tancat, semiobert o obert, que en tots els casos es porta a terme en instal·lacions específiques i separades de les instal·lacions destinades als majors d'edat; l'obligació de romandre al domicili familiar durant els caps de setmana o durant el període del dia o de la nit que estableixi el Tribunal de Corts o el batlle (amb control monitoritzat o sense); la realització de serveis en benefici de la comunitat (amb una extensió entre trenta i cent cinquanta hores); o la privació d'entrar o romandre a determinats locals o llocs públics.

Les mesures educatives poden ser: seguiment d'un tractament mèdic determinat (en els casos de menors d'edat que, per raó de l'addicció a drogues tòxiques, substàncies psicotròpiques o begudes alcohòliques, o per disfuncions del seu psiquisme necessiten seguir un programa terapèutic); seguiment d'un programa d'activitats socioeducatives (es fomenta la participació del menor d'edat en activitats que afavoreixin la seva educació; pot tenir una durada entre 6 mesos i dos anys); acolliment familiar o residencial (es fomenta la participació plena del menor d'edat en la vida d'una família perquè tingui un entorn afectiu estable que faci possible el desenvolupament integral de la seva personalitat, o se l'ingressa en un centre adequat a les seves característiques per tal que rebi l'atenció i l'educació necessàries); o l'amonestació (en la qual el Tribunal de Corts o el batlle manifesta de forma concreta i clara les raons que fan inacceptable el fet comès pel menor d'edat, exposa les conseqüències que ha tingut o podria tenir per a ell i per a la víctima, i formula recomanacions per al futur).

Mesures en medi obert (alternatives a la privació de llibertat)

	Llibertat vigilada amb assistència educativa / Programa activitats socioeducatives ⁵⁸	Serveis en benefici de la comunitat	Total
2012	10	1	11
2013	5	1	6
2014	6	1	7
2015	12	0	12
2016	9	3	12
2017	14	0	14
2018	30	1	31
2019	20	0	20
2020	23	0	23
2021	24	0	24

Font: Ministeri de Justícia i Interior.

complet vint-i-un anys i que hagin comès una infracció penal els poden ser aplicades totes les mesures que preveu la Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, sigui com a mesures substitutives d'entre les mesures previstes en matèria de substitució de penes, sigui com a obligacions de la suspensió condicional qualificada.

⁵⁸ Amb l'entrada en vigor de la Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, la llibertat vigilada amb assistència educativa ha passat a anomenar-se "programa d'activitats socioeducatives".

Internaments de menors al Mòdul de Menors del Centre Penitenciari

	Internament règim obert	Internament règim tancat	Total
2012	2	1	3
2013	0	1	1
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	2	0	2
2018	0	0	0
2019	0	0	0
2020	0	0	0
2021	0	0	0

Font: Ministeri de Justícia i Interior.

L'any 2021 es van executar un total de 24 mesures del programa d'activitats socioeducatives, i no es va imposar cap mesura d'internament en el Mòdul de Menors del Centre Penitenciari. Això equival a 32,1 mesures per cada 10.000 persones de 12 a 20 anys.⁵⁹

Mesures imposades pels tribunals en aplicació de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors

	Mesures en medi obert	Internaments	TOTAL MESURES	% mesures d'internament respecte el total de mesures educatives
2012	11	3	14	21,4
2013	6	1	7	14,3
2014	7	0	7	0,0
2015	12	0	12	0,0
2016	12	0	12	0,0
2017	14	2	16	14,3
2018	31	0	31	0,0
2019	20	0	20	0,0
2020	23	0	23	0,0
2021	24	0	24	0,0

Font: Ministeri de Justícia i Interior. Elaboració pròpia.

Segons les dades disponibles de les mesures d'internament i de règim obert imposades a menors que han comès alguna infracció, s'observa que en els darrers anys la totalitat són mesures en medi obert.

⁵⁹ L'any 2021 la població estimada entre 12 i 20 anys és de 7.482 persones.

SITUACIONS DE RISC

Un altre àmbit en què es pot produir situacions de vulnerabilitat és el de la **maternitat adolescent** ja que pot comportar l'abandonament dels estudis de les noies menors d'edat que són mares o es poden trobar amb manca de recursos econòmics o de suport per afrontar aquesta situació.

Nombre de naixements per cada 1.000 noies de 15 a 17 anys

	Població noies 15-17 anys	Naixements (noies 15-17 anys)	Naixements per cada 1.000 noies
2011	961	2	2,1
2012	999	1	1,0
2013	1.061	1	0,9
2014	1.159	1	0,9
2015	1.170	2	1,7
2016	1.183	0	0,0
2017	1.141	2	1,8
2018	1.166	1	0,9
2019	1.178	1	0,8
2020	1.153	1	0,9
2021	1.127	0	0,0

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

A Andorra, l'any 2021 no es va registrar cap cas de maternitat entre les noies menors d'edat, i en els darrers anys menys d'un cas per cada 1.000 noies de 15 a 17. A Espanya l'any 2019 hi va haver 2,9 naixement per cada 1.000 noies de 15 a 17 anys.⁶⁰ La taxa de fecunditat de les adolescents d'Andorra és inferior, si bé s'ha de tenir en compte que Andorra té un volum molt petit de persones en aquesta franja d'edat. Per complementar aquesta informació, també seria interessant poder obtenir dades de les interrupcions voluntàries dels embarassos en aquestes edats.

Taxa específica de fecunditat de les dones entre 15 i 49 anys⁶¹

Edat mares	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
15-19 anys	5,4	3,0	4,7	3,3	3,2	2,6	3,5	2,5	2,6	0,5	1,6
20-24 anys	28,4	23,9	25,2	18,3	18,6	14,6	15,9	12,5	11,5	13,5	10,4
25-29 anys	71,5	73,5	53,3	66,1	61,1	49,6	42,5	48,8	43,8	40,5	39,8
30-34 anys	100,3	93,6	84,4	82,7	93,6	91,2	93,0	73,6	82,7	72,0	75,3
35-39 anys	58,1	57,3	55,0	59,0	61,6	62,9	57,1	50,9	50,7	60,1	54,6
40-44 anys	11,6	12,0	12,8	12,2	11,6	16,6	12,5	15,6	12,9	15,5	10,8
45-49 anys	0,0	2,2	0,0	0,6	1,9	1,2	0,6	2,3	0,8	3,0	0,8

Font: Departament d'Estadística. Elaboració pròpia.

D'altra banda, s'observa que la taxa específica de fecunditat a les edats de 15 a 19 anys ha tingut una línia descendent en els darrers anys (de 5,4 naixements per aquesta franja d'edat de les mares el 2011 i a 1,6 el 2021).

⁶⁰ INE. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

⁶¹ La taxa específica de fecunditat és el nombre de naixements per cada mil dones d'una determinada edat, que s'ha calculat en intervals de cinc anys perquè el resultat sigui més significatiu.

Nombre de casos intervinguts a l'Àrea d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (dades anuals)

	Nombre de famílies	Nombre de menors
2017	175	275
2018	171	262
2019	201	275
2020	186	263
2021	205	293

Font: Departament d'Estadística. Estadística dels mitjans de protecció a la infància. Any 2021
Dades de l'Àrea d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, tractades pel Departament d'Estadística per a la Nota de Premsa ref. NP-A050-20220428

Nombre d'infants i adolescents atesos per franges d'edat (dades anuals)

	0-3 anys	04-10 anys	11-15 anys	16-18 anys	TOTAL
2017	33	96	78	68	275
2018	29	93	76	61	259
2019	28	97	85	65	275
2020	12	35	79	137	263
2021	29	100	89	75	293

Font: Departament d'Estadística. Estadística dels mitjans de protecció a la infància. Any 2021
Dades de l'Àrea d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, tractades pel Departament d'Estadística per a la Nota de Premsa ref. NP-A050-20220428

Tipus de situació de risc detectada (dels casos nous oberts durant l'any)

	2017	2018	2019	2020	2021
Negligència en la cura i atenció	151	130	151	112	120
Incapacitat parental				50	40
Adolescent en risc	46	49	46	41	36
Violència de gènere	31	31	31	24	29
Maltractament físic	17	18	17	10	20
Conflicte greu entre progenitors				10	16
Maltractament psicològic				10	15
Altres	8	8	8	3	8
Abús sexual	22	23	22	1	7
Violència filioparental				2	2
Total	275	259	275	263	293

Nota: A partir del 2020 es recull més detall de les situacions de risc detectades.

Font: Departament d'Estadística. Estadística dels mitjans de protecció a la infància. Any 2021
Dades de l'Àrea d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, tractades pel Departament d'Estadística per a la Nota de Premsa ref. NP-A050-20220428

L'any 2021, des de l'Àrea d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, es van atendre 293 menors (corresponents a 205 famílies). Per edat, 29 dels menors atesos tenien entre 0 i 3 anys, 100 casos entre 4 i 10 anys, 89 entre 11 i 15 anys i 75 entre 16 i 18 anys. La negligència en la cura i atenció va ser la situació de risc detectada amb més casos (120), seguida de la incapacitat parental (40), adolescents en risc (36), violència de gènere (29), maltractament físic (20), conflicte greu entre progenitors (16) i maltractament psicològic (15).

Les prestacions i ajuts econòmics d'atenció social són ajudes dineràries, directes o indirectes, a favor de persones individuals o unitats familiars. Van adreçades a prevenir situacions de marginació, evitar l'exclusió i fomentar l'autonomia.⁶²

Persones beneficiàries dels ajuts econòmics ocasionals

	Usuaris menors	Usuaris adults	Total
2014	512	511	1.023
2015	425	789	1.214
2016	410	887	1.297
2017	427	1.016	1.443
2018	497	1.105	1.602
2019	344	898	1.242
2020	512	1.527	2.039
2021	515	1.503	2.018

Font: Ministeri de Salut, Afers Socials i Ocupació. Prestacions d'atenció social. Departament d'Estadística. A057. Estadística d'Ajuts Econòmics Ocasional. Any 2021. Dades del Departament d'Afers Socials, tractades pel Departament d'Estadística per a la NP_A057_20221024.

L'any 2021 les sol·licituds resoltes favorablement (1.988) van donar lloc a 3.051 **ajuts econòmic ocasionals** concedits a 1.188 llars, amb un import anual mitjà per llar de 3.601€. Del total de persones beneficiàries de l'any 2021 (2.018), 512 eren menors d'edat i 1.503 adults. La majoria dels ajuts van ser sobretot per atendre necessitats bàsiques (46,2%), seguits pels ajuts a l'accés o al manteniment de l'habitatge (26,0%).⁶³

PROTECCIÓ

L'acolliment familiar és un recurs de protecció a la infància que consisteix a oferir una família als menors que per diverses circumstàncies i durant un temps determinat no poden viure amb la seva família. La finalitat del Programa és oferir protecció al menor en situació de perill mitjançant una família acollidora que en complementi la cura, l'educació, l'alimentació mentre la família d'origen no pugui recuperar-se i responsabilitzar-se de les seves funcions com a pares. El programa d'acolliment familiar contempla dos tipus d'acolliment familiar: l'acolliment en família extensa (els acollidors formen part de l'entorn familiar més proper de l'infant) i l'acolliment en família aliena (sense vincle de parentesc entre el menor i la família que els acull). Poden ser acollits els menors d'entre 0 i 18 anys en situació de desprotecció i de risc per al seu desenvolupament integral, que a causa de dificultats familiars puntuals o que estiguin vivint en un centre d'acollida necessitin ser atesos temporalment per una altra família. L'acolliment familiar hauria de ser la primera alternativa en els casos que els infants no puguin comptar amb el suport i la referència de la família biològica.

El Centre Residencial d'Acció Educativa és un centre públic, competent en matèria de Serveis Socials, que té com a finalitat l'acolliment temporal de menors entre 0 i 18 anys desemparats o en situació de risc/perill social. Aquesta mesura

⁶² Departament d'Afers Socials. Prestacions econòmiques. <http://www.aferssocials.ad/prestacions>

⁶³ Departament d'Estadística. A057. Ajuts Econòmics Ocasional del Govern d'Andorra, 2020. Dades del Departament d'Afers Socials, tractades pel Departament d'Estadística per a la NP_A057_20210628.

de protecció es pren sempre que l'autoritat judicial hagi decidit confiar un menor a l'autoritat encarregada de la Direcció dels Serveis Socials del Govern i aquesta adopti com a modalitat de guarda confiar-lo al Centre Residencial d'Acció Educativa de la Gavernera. Ofereix una alternativa al medi familiar inexistent, deteriorat o en greu dificultat. El CRAE és un centre de convivència normalitzat que segueix el patró d'unitat familiar amb un estil de vida obert; els menors acollits estudien, treballen i organitzen el seu temps de lleure fora d'ella.

Població menor de 18 anys en acolliment familiar en relació amb el total de menors acollits

	Menors atesos al Centre d'Acolliment d'Infants La Gavernera	Menors en acolliment familiar	Percentatge de menors en acolliment familiar sobre el total de menors acollits
2017	46	30	39,5%
2018	51	30	37,0%
2019	45	32	41,6%
2020	25	33	56,9%
2021	34	34	50,0%

Font: Departament d'Estadística. A050. Estadística dels mitjans de protecció a la infància. Any 2021. Dades de l'Àrea d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, tractades pel Departament d'Estadística per a la Nota de Premsa ref. NP-A050-20220428. Elaboració pròpia.

Menors en acolliment familiar per tipus de família d'acollida

	Acolliment en famílies extenses	Acolliment en famílies alienes	Total menors en acolliment familiar
2017	25	5	30
2018	25	5	30
2019	25	7	32
2020	27	6	33
2021	28	6	34

Font: Departament d'Estadística. A050. Estadística dels mitjans de protecció a la infància. Any 2021. Dades de l'Àrea d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, tractades pel Departament d'Estadística per a la Nota de Premsa ref. NP-A050-20220428.

Durant l'any 2021 a Andorra hi va haver 34 menors en acolliment residencial al Centre d'Acolliment d'Infants La Gavernera i 34 menors en acolliment familiar (28 acollits en família extensa i 6 en família aliena). Això representa que sobre el total de menors acollits, el 50% van estar en acolliment familiar. A Espanya l'any 2020 un 52,6% dels infants acollits estaven en acolliment familiar.⁶⁴

⁶⁴ Dirección General de Derechos de la Infancia y Adolescencia. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030.

6. OCI I TEMPS LLIURE

Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que llegeixen en el seu temps lliure

59,3% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que miren sèries, pel·lícules a internet en el seu temps lliure

89,5% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que juguen a videojocs en el seu temps lliure

69,8% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que practiquen esport en el seu temps lliure

80,7% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que es connecten a Internet cada dia o gairebé cada dia

91,3% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

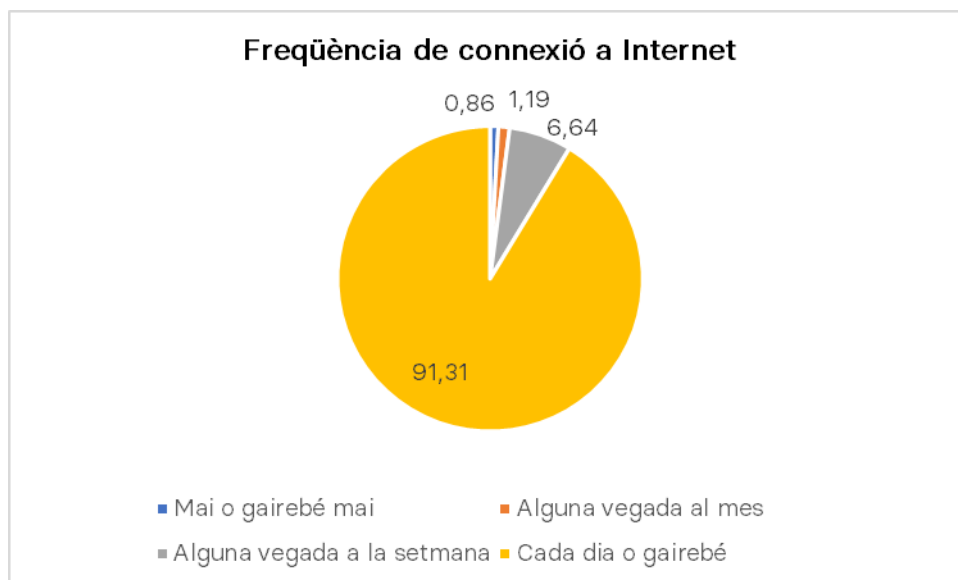
Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que toquen un instrument musical en el seu temps lliure

23,1% (any 2022)

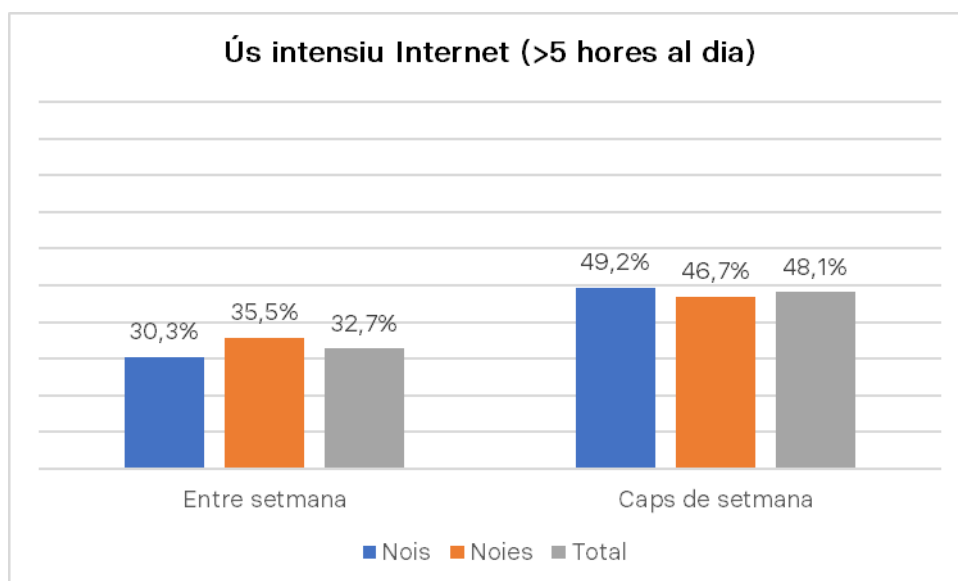
Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Per tenir informació sobre els estils de vida i l'ús del temps és important conèixer els hàbits culturals d'oci i l'ús de les TIC dels infants. L'article 31 de la Convenció

reconeix el dret a l'accés i participació dels infants en activitats culturals, esportives i recreatives pròpies de la seva edat que també constitueixen un aspecte important per al seu desenvolupament i per la seva inserció en la vida social.

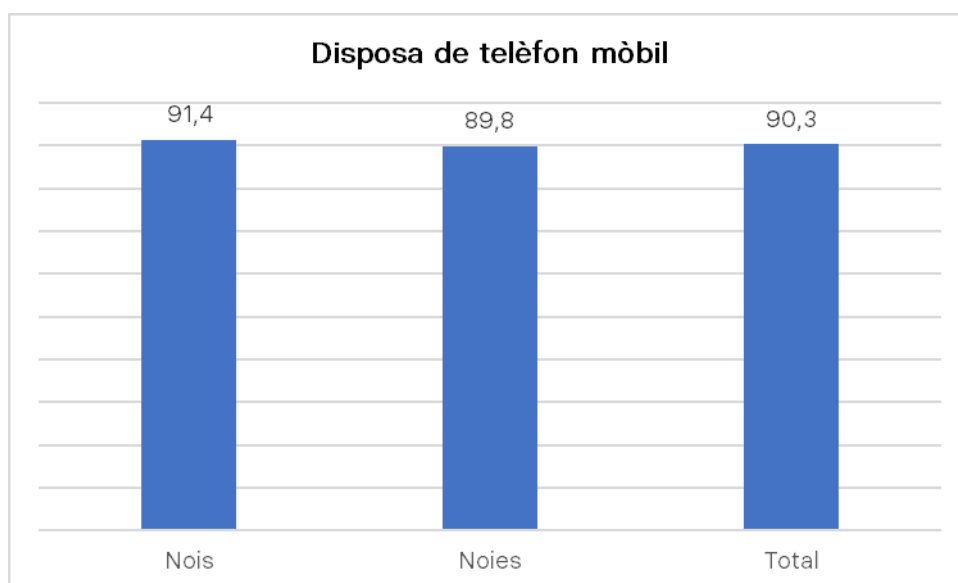
Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Segons les dades de l'enquesta sobre l'impacte de la tecnologia en l'adolescència realitzada als estudiants de segona ensenyança d'Andorra durant el curs 2021-2022, un 91% es connecten cada dia o gairebé cada dia a Internet (un 93% entre les noies i un 91% entre els nois). Un 33% diuen que passen més de 5 hores al dia connectats a Internet entre setmana (un 35,5% de les noies i un 30% dels nois), i un 48% es connecten més de 5 hores els caps de setmana (un 49% dels nois i un

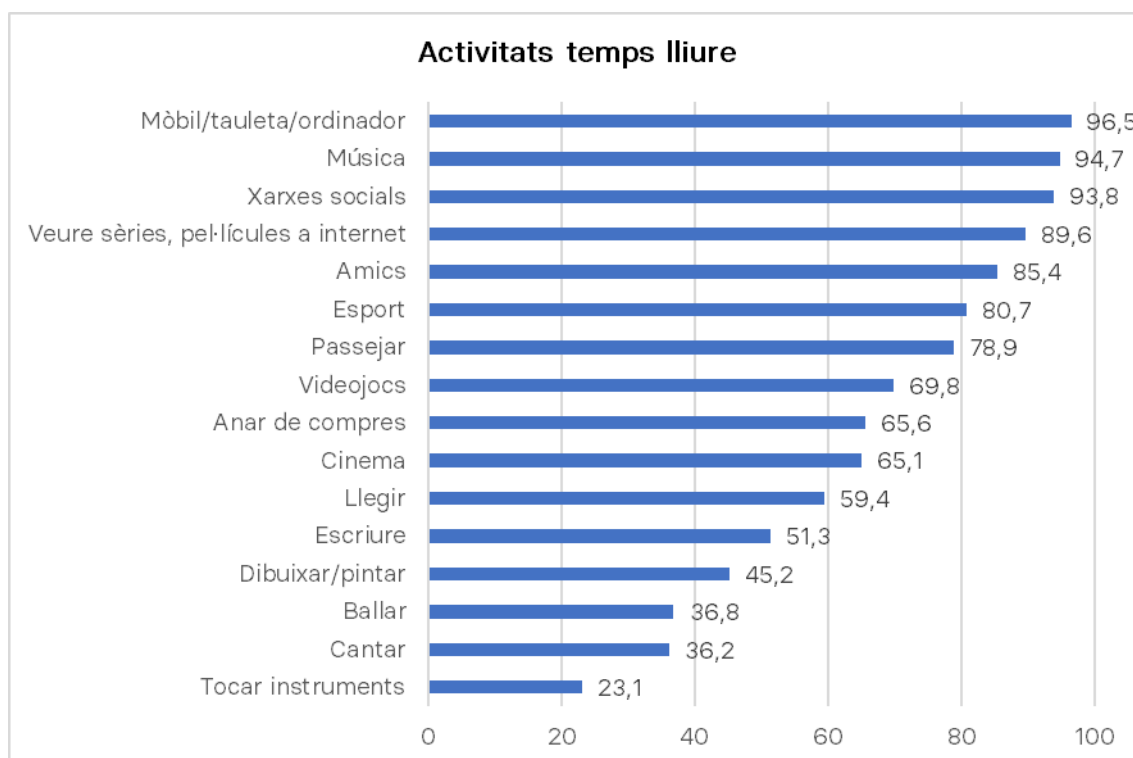
47% de les noies). A Espanya (dades del curs 2020-2021) també un 91% dels estudiants de secundària es connecten a Internet cada dia o gairebé cada dia, un 31,6% es connecten més de 5 hores al dia entre setmana i un 49,6% els caps de setmana.⁶⁵

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

El 90,3% dels alumnes de segona ensenyança tenen un telèfon mòbil amb connexió a Internet, i l'edat mitjana d'accés al primer telèfon mòbil és als 10,6 anys. A Espanya un 94% dels alumnes enquestats tenen un telèfon mòbil amb connexió a Internet i l'edat d'accés a aquest dispositiu és pràcticament als 11 anys (10,96 de mitjana).

⁶⁵ Andrade, B., Guadix, I., Rial, A. y Suárez, F. (2021). *Impacto de la tecnología en la adolescencia. Relaciones, riesgos y oportunidades*. Madrid: UNICEF España.

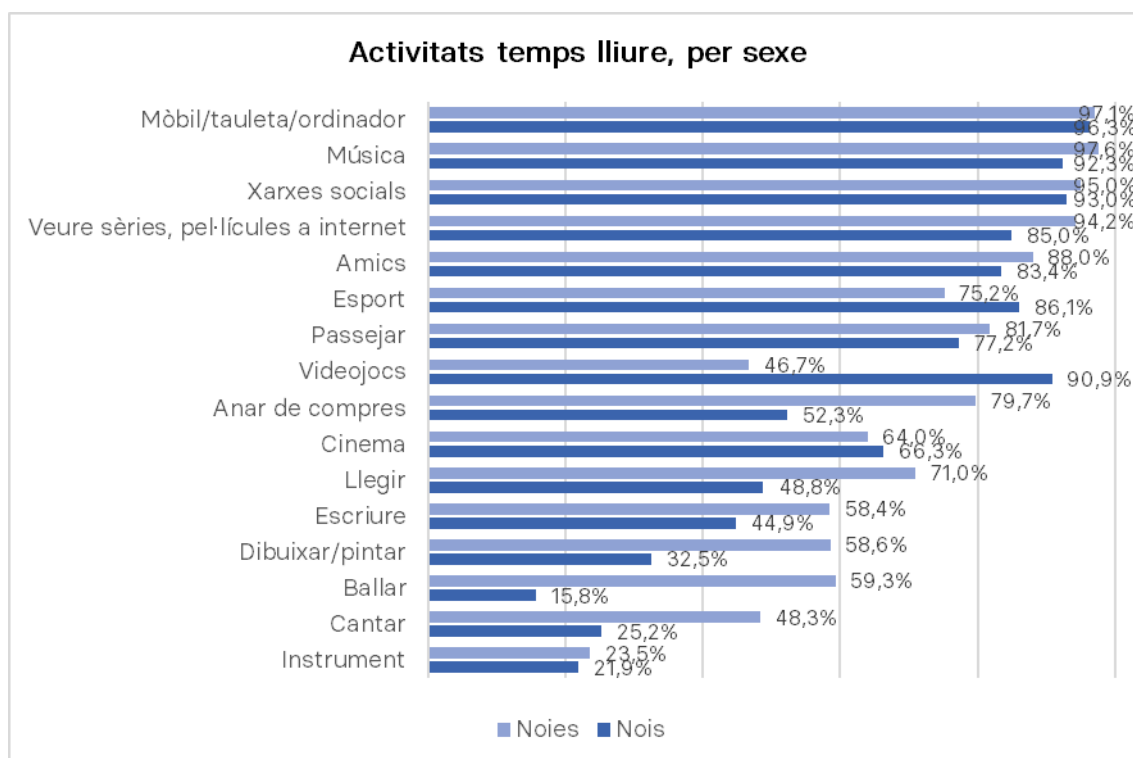

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Pel que fa a les activitats que més realitzen els adolescents en el temps lliure, destaquen les que estan relacionades amb l'ús de la tecnologia i l'entreteniment audiovisual: mòbil, tauleta o ordinador (96,5%), música (94,7%), xarxes socials (93,8%), veure sèries i pel·lícules a internet (89,6%), o jugar a videojocs (70%). També tenen un pes important activitats relacionals i físiques: amics (85,4%), esport (80,7%) i passejar (78,9%). En menor percentatge, però per sobre del 50% queden les activitats com anar de compres (65,6%), cinema (65,1%), llegir (59,4%) i escriure (51,3%). Les activitats que menys realitzen són les relacionades amb l'expressió artística o musical, com dibuixar o pintar (45,2%), ballar (36,8%), cantar (36,2%) o tocar instruments (23,1%).

Aquestes dades són molt similars a les activitats que fan els estudiants de secundària d'Espanya en el temps lliure: mòbil, tauleta o ordinador (96,3%), música (93,6%), xarxes socials (90,9%), veure sèries i pel·lícules a internet (86,3%), amics (86,2%), esport (76%), passejar (73%) o videojocs (67,7%), entre les més freqüents, i també són menys habituals dibuixar/pintar (42,1%), ballar (38,8%), cantar (38,6%) o tocar instruments (22,6%).

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Destaca que hi ha més noies que miren pel·lícules, sèries a internet, van de compres, llegeixen, escriuen, i fan activitats com dibuixar o pintar, ballar, cantar o tocar instruments en major proporció que els nois, mentre que hi ha més nois que noies que fan esport i juguen a videojocs.

Frequència videojocs

	Nois	Noies	Total
Mai	4,3%	28,2%	15,8%
Gairebé mai	5,5%	21,5%	13,1%
Alguna vegada al mes	7,5%	17,3%	12,3%
Alguna vegada a la setmana	40,9%	21,5%	31,4%
Cada dia o gairebé cada dia	41,8%	11,5%	27,5%
MITJANA HORES SETMANA	13,68	5,39	10,26

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

En relació als videojocs, un 58,9% dels estudiants de segona ensenyança diuen que hi juguen habitualment (un 27,5% cada dia o gairebé cada dia i un 31,4% algun cop a la setmana). De mitjana juguen a videojocs 10,3 hores a la setmana (13,7 els nois i 5,4 les noies).

A Espanya, l'any 2021 un 58,7% dels alumnes de secundària juguen habitualment a videojocs (un 26,5% cada dia o gairebé cada dia i un 32,2% algun cop a la setmana). De mitjana juguen a videojocs 7,03 hores a la setmana (11,1 els nois i 2,8 les noies).

7. BENESTAR SUBJECTIU

Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que consideren que el seu estat de salut és bo o excel·lent

88,5% (any 2019)

Font: CRES. Enquesta de convivència escolar 2018-2019

Satisfacció mitjana amb la vida dels alumnes de segona ensenyança (escala entre 0 i 10)

7,3 (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Percentatge d'alumnes de segona ensenyança que s'han sentit decaiguts, deprimits, desanimats o sense esperança gairebé tots els dies en les darreres setmanes

8,4% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Valoració mitjana dels alumnes de segona ensenyança sobre si els resulta fàcil complir amb les seves responsabilitats diàries (escala entre 0 i 10)

6,7% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Valoració mitjana dels alumnes de segona ensenyança sobre si la gent que els envolta sol ser amable amb ells/es (escala entre 0 i 10)

7,8% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Valoració mitjana dels alumnes de segona ensenyança sobre la relació amb els professors (escala entre 0 i 10)

7,2% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Valoració mitjana dels alumnes de segona ensenyança sobre la relació amb els companys (escala entre 0 i 10)

7,7% (any 2022)

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

Valoració mitjana dels alumnes de segona ensenyança sobre la relació amb els amics (escala entre 0 i 10)

8,9% (any 2022)

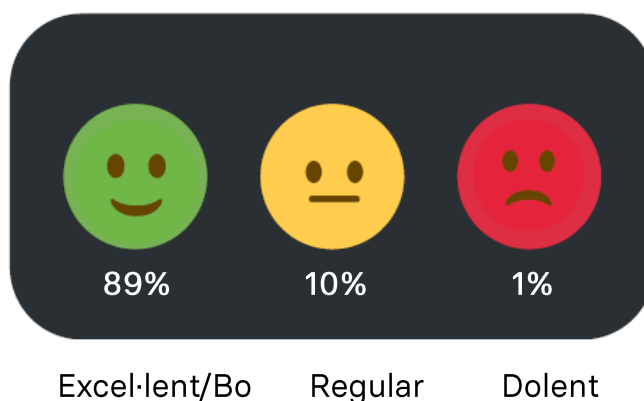
Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

En general, els estudis sobre la situació dels infants inclouen molts indicadors objectius. Des de fa un temps es dona més importància a la necessitat d'escoltar l'opinió dels infants i s'utilitzen indicadors sobre la seva percepció de la realitat o la seva opinió respecte al seu benestar i les relacions amb les persones que els envolten.

La valoració subjectiva de l'estat de salut és un indicador de la qualitat de vida i del benestar de les persones que s'utilitza en les enquestes de salut poblacionals, i es considera un bon predictor de l'esperança de vida, de la mortalitat, de patir malalties cròniques i de la utilització de serveis sanitaris.

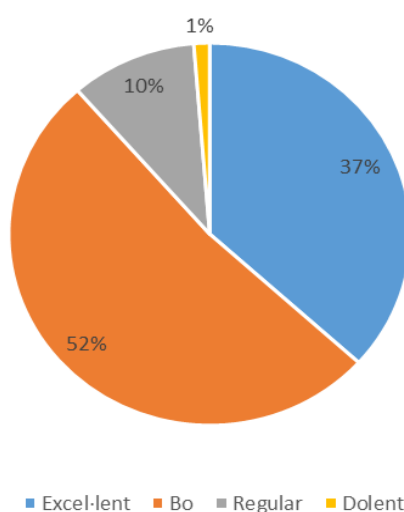
L'any 2019, un 89% dels nens i nenes de 12 a 16 anys qualificaven el **seu estat de salut** d'excel·lent o bo (un 52% bo i un 37% excel·lent), mentre que un 10% el consideraven regular i un 1% dolent. A Espanya la gran majoria de menors entre 11 i 18 anys també consideren el seu estat de salut bo o excel·lent (88,8% l'any 2018).⁶⁶

PERCEPCIÓ DE L'ESTAT DE SALUT

⁶⁶ HBSC. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

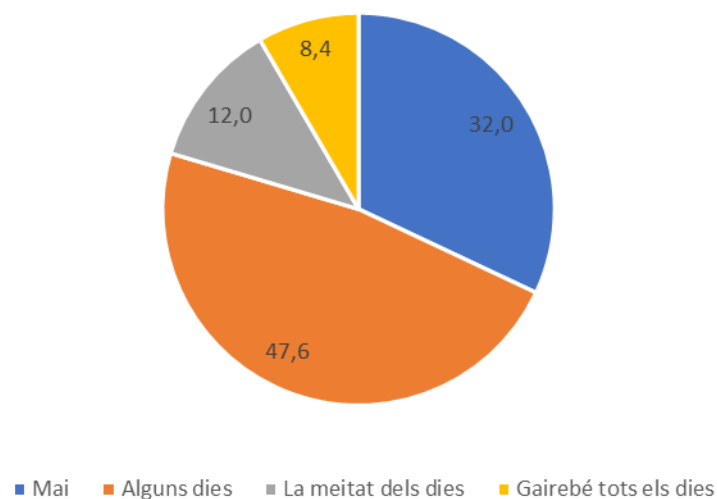
Diries que el teu estat de salut és excel·lent, bo, regular, dolent?

Font: CRES. Enquesta de convivència escolar 2018-2019

Un altre indicador important relacionat amb el benestar emocional és la **valoració de la satisfacció amb la vida**. En una escala entre 0 i 10, els estudiants de segona ensenyança van valorar la satisfacció amb la vida amb una mitjana de 7,3 l'any 2022.⁶⁷ A Espanya, la mitjana de satisfacció amb la vida entre els estudiants de secundària del curs 2020-2021 era de 7,6.⁶⁸

En les darreres setmanes t'has sentit decaigut/da, deprimet/ida, desanimat/ada o sense esperança?

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

⁶⁷ CRES. Enquesta de convivència escolar 2018-2019.

⁶⁸ Andrade, B., Guadix, I., Rial, A. y Suárez, F. (2021). Impacto de la tecnología en la adolescencia. Relaciones, riesgos y oportunidades. Madrid: UNICEF España.

En relació amb la salut emocional, l'any 2022 un 8% dels alumnes de segona ensenyança van dir que en les darreres setmanes s'havien sentit **decaiguts, deprimits, desanimats o sense esperança** gairebé tots els dies, mentre que un 12% s'havia sentit així més de la meitat dels dies, un 48% alguns dies i un 32% mai. A Espanya, un 9,8% dels alumnes de secundària s'havien sentit així gairebé tots els dies, un 10,8% més de la meitat dels dies, un 47,5% alguns dies i un 32% mai.⁶⁹

Escala de benestar (entre 0 i 10)

	Mitjana
M'agrada ser com soc	7,7
Em resulta fàcil complir les meves responsabilitats diàries	6,7
La gent que m'envolta sol ser amable amb mi	7,8
Tinc moltes coses amb què omplir el meu temps	7,5
Sento que estic aprenent molt últimament	6,9
Soc optimista sobre el meu futur	7,4

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

També relacionat amb el benestar emocional els alumnes de secundària diuen que **la gent que els envolta sol ser amable** amb ells amb una mitjana de 7,8, en una escala entre 0 i 10, i que **els resulta fàcil complir les seves responsabilitats diàries**, amb una mitjana de 6,7. Aquestes valoracions entre els alumnes de secundària d'Espanya van ser de 8,3 i 6,9, respectivament.

Els nens i nenes passen una gran part del seu temps a l'escola, on estableixen vincles importants amb iguals (companys) i amb adults (professors) i és un entorn on aprenen i desenvolupen continguts acadèmics però també socials i emocionals. En aquest sentit molts estudis destaquen que un clima positiu en el context escolar (relacions entre companys de classe y amb el professorat) es relaciona amb el benestar adolescent, ja que afavoreix un desenvolupament saludable i sentiments de satisfacció.⁷⁰ Pel que fa les **relacions amb els companys i professors**, els alumnes de segona ensenyança les valoren amb un 7,7 i un 7,2, respectivament, en una escala entre 0 i 10. A Espanya, la mitjana de satisfacció de les relacions amb els companys és de 8,1 i amb els professors de 7,5.

D'altra banda, entre els adolescent, els amics són persones central en la seva vida, atès que entre ells s'estableixen relacions entre iguals i aprenen a relacionar-se de forma horitzontal, sense la presència de persones adultes. Així, amb les relacions d'amistat es practiquen i milloren les habilitats relacionals, de comunicació, desenvolupament personal, etc., i tenir bones relacions d'amistat es relaciona amb una millor autoestima i un menor aïllament, depressió, ansietat o estrès. La valoració dels estudiants de segona ensenyança de la **relació amb els amics**, en una escala entre 0 i 10, és de 8,9. A Espanya la mitjana és de 9,2.

⁶⁹ HBSC. Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Infancia en datos.

⁷⁰ Moreno C, Ramos P, Rivera F et al. La adolescencia en España: salud, bienestar, familia, vida académica y social. Resultados del Estudio HBSC 2018. Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social, 2019.

Integració social i familiar (escala entre 0 i 10)

	Mitjana
Relació amb els companys	7,7
Relació amb els professors	7,2
Relació amb els amics	8,9
Relació amb els pares	8,6
Relació amb la resta de la família	8,2

Font: Micó, J.R., Miguel, M., Rial, A. i Suárez, F. (2022). Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. Andorra: UNICEF Andorra

En general, la major part dels infants d'Andorra fan una bona valoració de la seva salut, del seu benestar emocional, de les relacions amb els amics, companys i professors i la gent que els envolta en general, tot i que cal parar l'atenció i seria interessant fer un seguiment i analitzar les causes de les valoracions negatives d'alguns dels infants.

